

Særtryk af

FUND OG FORSKNING

I DET KONGELIGE BIBLIOTEKS

SAMLINGER

Bind 48

2009

With summaries

KØBENHAVN 2009

UDGIVET AF DET KONGELIGE BIBLIOTEK

Om billedet på papiromslaget se s. 123.

Det kronede monogram på kartonomslaget er tegnet af
Erik Ellegaard Frederiksen efter et bind fra Frederik III's bibliotek

Om titelvignetten se s. 110-111.

© Forfatterne og Det Kongelige Bibliotek

Redaktion: John T. Lauridsen

Redaktionsråd:

Ivan Boserup, Grethe Jacobsen, Else Marie Kofod,
Erland Kolding Nielsen, Anne Ørbæk Jensen,
Stig T. Rasmussen, Marie Vest

Fund og Forskning er et peer-reviewed tidsskrift.

Papir: Lessebo Design Smooth Ivory 115 gr.
Dette papir overholder de i ISO 9706:1994
fastsatte krav til langtidsholdbart papir.

Grafisk tilrettelæggelse: Jakob Kyril Meile
Tryk og indbinding: SpecialTrykkeriet, Viborg

ISSN 0060-9896
ISBN 978-87-7023-033-9

PÅ BEDRE PAPIR ...
BELYSNING AF EN SLAGS BOGKULTUR
AF
HARALD ILSØE

Op mod og under den første verdenskrig var det mest markante træk i bevægelserne på bogmarkedet et stigende udbud af billige bøger, der udkom i store oplag. Under verdenskrigen opstod der sideløbende hermed en kraftig vækst i fremstillingen af bøger i angivelige luksusudgaver eller bøger trykt i begrænsede oplag på særligt papir. Stimuleret af de gode konjunkturer, som krigsårene skabte, kom bibliofili på mode, især i årene 1916-20, hvad der også kom til udtryk i det fra 1917 (til 1925) udgivne tidsskrift *Aarbog for Bogvenner*. I en indbydelse til abonnementtegning blev dette netop lanceret som værende "For Bibliofiler" med et indhold bestående af artikler om bog- og bibliotekshistoriske emner, oversigter over danske auktionspriser og bedømmelser af den nyeste bogfremstilling af især bibliofile tryk.¹ Oplaget var sat til 500 nummererede eksemplarer, men det måtte 1918 forhøjes til 685 og kulminerede det følgende år med 750. Derefter var interessen faldende, så oplagene 1920-22 blev sat til henholdsvis 650, 575 og 550 og for de sidste tre årganges vedkommende atter til 500.

Abonnerede man på årbogen, kunne man i de årlige bogbedømmelser læse, at alt langt fra var så bibliofilt, som det gav sig ud for at være. De blev i de fem første år givet af bogkunstneren Kr. Kongstad, der lige så meget som han talte det gode boghåndværks sag vendte sig mod forekomsten af bogtryk, der ikke levede op til gældende æstetiske og håndværksmæssige normer. Gode og dårlige magter kæmper om bogfremstillingen, og de onde er langt de stærkeste, skrev Kongstad pessimistisk, og gav især forlæggerne skylden. Selv i dagspressen foregik der en debat, hvori der blev harceleret over en hos forlagene grasserende tilbøjelighed til at inkassere lettjente penge fra nyrige såkaldte gullaschbaroner ved at klaske en ikke alt for god maskinsats op på fint papir og derpå præsentere resultatet som en bibliofiludgave

¹ Indbydelsen gengivet i *Bogvennen* 24. okt. 1917 (s. 77).

markens · hyrder

Svor skal I muntre Hyrder hen/
 Jeg her paa Rad mon møde?
 Vi gaar at se til JESUM/ der
 Lod i en Stald sig føde.
 Hvor er det søde Skødebarn?
 Hvor faar vi ham at skue?

Vi gaar at se til JESUM/ der
 Lod i en Stald sig føde;
 Margot sig pynter til at gaa/
 Man skal ej hende nøde.
 Hvor er det søde Skødebarn? &c.

Og skøn Alice ligesaa
 Mon sine Skørter skøde/

Ill. 1. I det bibliofile opsving 1916ff udmærkede forlaget Pio og Branner sig ved at udgive bogarbejder af høj standard. Afbildning fra Kai Friis Møllers *Tolv gamle julerim*, trykt 1916 hos Thiele med schwabacher på svært papir i 450 nummererede eksemplarer og illustreret i gammel stil af Axel Nygaard.

i nummereret oplag. I 1921 kunne Kongstad dog erklære, at dette bibliofileri var på tilbagetog: "De kostbare 'Bibliofiludgavers' Tid er utvivlsomt forbi, og Antallet af velbeslaede Købere, der i Krigsaarene tiltog meget stærkt, er vistnok nu omtrent nede paa det Niveau, hvor vi var før Krigen. Ret beset er der ingen Grund til at sørge over *det*, naar blot den store almindelige Produktion kunde komme ind i et godt og sikkert Spor."²

Kongstads synspunkter var klart personlige bogpolitiske indlæg i den aktuelle situation, men han udtalte sig med autoritet og de har stort set været fulgt af senere boghistorikere. I sit standardværk om *Den danske Bog* (1941, s. 300) har Lauritz Nielsen endda skærpet tonen ved at udtale sig hånligt nedsættende om tidens "Spekulation i Parvenutilbøjeligheder." Som bibliofil af den gamle eksklusive skole faldt det ham fjernt at anlægge det mere rummelige synspunkt, at det vel ikke var så galt, at også parvenuer blev lokket til at interessere sig for bøger. Han nævner ingen konkrete eksempler og går heller ikke nærmere ind på baggrunden, de bibliofile tendenser, som stiltfærdigt, men umiskendeligt havde gjort sig gældende gennem de forudgående 20-30 år i form af fremstilling af ekstra oplag på bedre papir og nummereringer af eksemplarantal. Det er denne trykbibliofili, som her søges oplyst, så vidt det nu lader sig gøre. Kildematerialet er spredt, og som det vil fremgå er end ikke kanoniserede kilder som bogfortegnelsen og det skønlitterære leksikon tilstrækkeligt fyldestgørende.

2.

Det forekommer rimeligt at lade nyere dansk bibliofili tage sin begyndelse i 1888, da Forening for Boghaandværk blev stiftet (og i et lidt senere parallelløb Fagskolen for Boghaandværk 1891). Det bør imidlertid ikke overses, at udgivelsen af en bog i tryk på forskelligt papir har været en del af dansk bogkultur langt tilbage i tiden. Fra noget ind i 1600-tallet lod bogtrykkere, forlæggere eller forfattere af og til fremstille små deloplag af bøger med vægtigt indhold på blækfast og gerne tykkere og større papir, sædvanligvis kaldt skrivepapir. Dette kan der gives flere forklaringer på, bl.a. ønsket om at have nogle eksemplarer

² Foruden oversigterne i *Aarboeg for Bogvenner* I-V, 1917-21, har Kongstad skrevet et lille indlæg om "De dyre Bøgers Publikum" i *Bogvennen* (Gyldendals Litteraturtidende) 10. jan. 1917 (s. 244f). Debat herom omtales også i Kai Friis Møller: *Memoirer paa høje tid*, 1960, s. 107f.

ud over det sædvanlige til rådighed som mæcenats- og gaveeksemplarer, men grundlæggende var årsagen, at bogtrykkerne og forlæggerne af hensyn til billiggørelsen foretrak at benytte ringere papirkvaliteter som almindeligt trykpapir og i den forbindelse følte sig foranlediget til også at trykke et mindre antal eksemplarer, der kunne tilfredsstille de mere kræsne og velbeslåede købere.

Forholdet er mærkelig nok ikke omtalt i nævnte værk af Lauritz Nielsen, som dog kunne have benyttet lejligheden dertil, da han f.eks. omtalte folioudgaven af Arild Huitfeldts danmarkskrønike fra midten af 1650erne som trykt på dårligt papir, for denne er en af de bøger, som desuden findes overleveret i eksemplarer på bedre papir. Derimod har bogkenderen K.F. Plesner strejft emnet og nævnt enkelte danske skrivepapirseksemplarer fra midten af 1750erne og fremefter, men tydeligt nok uden at have været klar over, hvor udbredt skikken faktisk var. Bidrag til den bibliografi over emnet, han efterlyste, findes for 1600-tallets vedkommende i C.J. Ballhausens og Paul Johansens "Thesaurus," og suppleret med andre kilder vil der uden vanskelighed kunne opstilles en liste på mindst 35 bøger fra før 1700, hvoraf der vides trykt eksemplarer på skrivepapir – plus det i Det Kongelige Bibliotek opbevarede mæcenatseksemplar af Thomas Bangs "Phosporus," 1648, der helt ekstraordinært er trykt på pergament.³ Dette er ganske vist ikke noget stort antal, men det voksede sidenhen, for der er ikke tvivl om, at skikken blev ret almindelig i årene fra ca. 1740 til 1820 og kulminerede omkring 1760-1810. Forholdet gav sig endda udslag i lovgivningen om bogtrykkernes aflevering til Det Kongelige Bibliotek. Fra 1783 skulle den omfatte to eksemplarer, hvoraf det ene var på skrivepapir (gentaget i senere bestemmelser 1821 og 1832).

En oplysende kilde er opgørelser over boghandlerlagre, tidligst over boghandleren Joachim Moltkes lager fra 1666, der dokumenterer forekomsten af nogle få bøger med deloplag på skrivepapir eller såkaldt medianpapir (mellemsvært og mellemstort papir). Af Saxoudgaven fra 1644 forelå 282 ekspl. på trykpapir og 157 på skrivepapir, af en udgave af Brochmands postil 612 ekspl. på trykpapir og 39 på skrivepapir og af en samling forordninger fra 1643 til 1664 310 ekspl. på trykpapir og 34

³ Lauritz Nielsen 1941, s. 106; K.F. Plesner: *Bøger*, 1942, s. 48-50; C.J. Ballhausen og Paul Johansen: *Thesaurus Librorum Danicorum / 17. århundrede*, 1990. Foruden et par af de nedennævnte bøger har Ballhausen og Johansen overset, at også Jens Lauritzen Wolfs *Calendarium* fra 1648 (nr. 723) findes trykt på bedre papir, se *Bogvennen*, 1926, s. 206: på stort skrivepapir.

på skrivepapir. Trykt på medianpapir fandtes der 3 ekspl. af Huitfeldts danmarkskrønike (582 på trykpapir), 1 af Ostensen Veiles "Glossarium Juridicum" (64 på trykpapir) og 4 af Simon Paullis "Flora Danica" (intet på trykpapir).⁴

Også en lagerfortegnelse fra bogtrykkerfirmaet Bockenhoffer 1718 rummer enkelte ekspl. på skrivepapir af et par opbyggelige bøger samt udgaver af Kingos salmebøger,⁵ men nået frem til 1743, da den foretagsomme forlægger Jacob Preuss var gået fallit, viser en opgørelse, at helt op til halvdelen af hans knap hundrede forlagsartikler fra årene 1737-41 forelå i store oplag fordelt på trykpapir og skrivepapir, sidstnævnte i mindre antal, men dog ikke sjældent i minimumstal på mellem ca. 50 og 120 ekspl. Størstedelen var opbyggelig litteratur, men det er værd at notere sig 2. udgave af Holbergs kirkehistorie fra 1740, hvoraf der fandtes 975 ekspl. på trykpapir og 182 på skrivepapir, for skrivepapirseksemplarer af denne udgave synes trods det relativt store antal ikke registreret i senere omsætning. Sagen er formentlig, at skrivepapir dengang var en rummelig betegnelse for både svært og finere papir også kaldet postpapir, men senere vistnok overvejende er blevet opfattet som mere eller mindre synonymt med svært papir. Så da skrivepapir i dette tilfælde betød fint papir, har dette (og sikkert også andre lignende) deloplag unddraget sig opmærksomheden.⁶

Preusses forlagskalkuler havde mildt sagt været urealistiske, og hans boglager er derfor ikke typisk, men der er adskillige tegn på, at alternative eksemplarer på godt papir blev stadig hyppigere. En bogsamler som biskop Christen Worm kunne finde på at sende udgiveren af et værk noget af ham udvalgt medianpapir for at få værket trykt på dette,⁷ og skikken fremmedes i almindelighed ved den stigende udbredelse

⁴ Inventarium over Joachim Moltkes forretning 1666, ved Ingrid Ilsøe, *Nordisk tidsskrift för bok- och biblioteksäsen* årg. 65, 1978 s. 70-90 nr. 275f (Ostensen Weile 1665), nr. 372f (forordningssamling 1664), nr. 380f (Huitfeldt 1652-55), nr. 393 (Paulli 1648), nr. 410f (Saxo) og nr. 449f (Brochmand 1655).

⁵ *Fortegnelse paa en deel af Sal. Mad. Dorothea Bockenhoffers Forlag*, 1718 (upagineret).

⁶ Harald Ilsøe: Et forlag til salg. Jacob Preussen lager af forlagsskrifter 1743, *Fund og Forskning* bd. 40, 2001, s. 7-47; lagerfortegnelsen s. 26-44 med Holberg som nr. 44. Jvf. Ehrencron-Müllers *Forfatterlexikon* X, 1933, s. 268: Udgaven averteredes til salg for henholdsvis 7 mark på trykpapir og 10 mark på "fint" papir, hvorimod der ikke er fundet noget skrivepapirseksemplar registreret i de smst. anførte auktionskataloger. Vedr. problematikken se også smst. s. 176 citat fra avisavertissement 1752: "P.S. til behagelig Efterretning meldes, at ved Skrivpapir forstaaes Postpapier.."

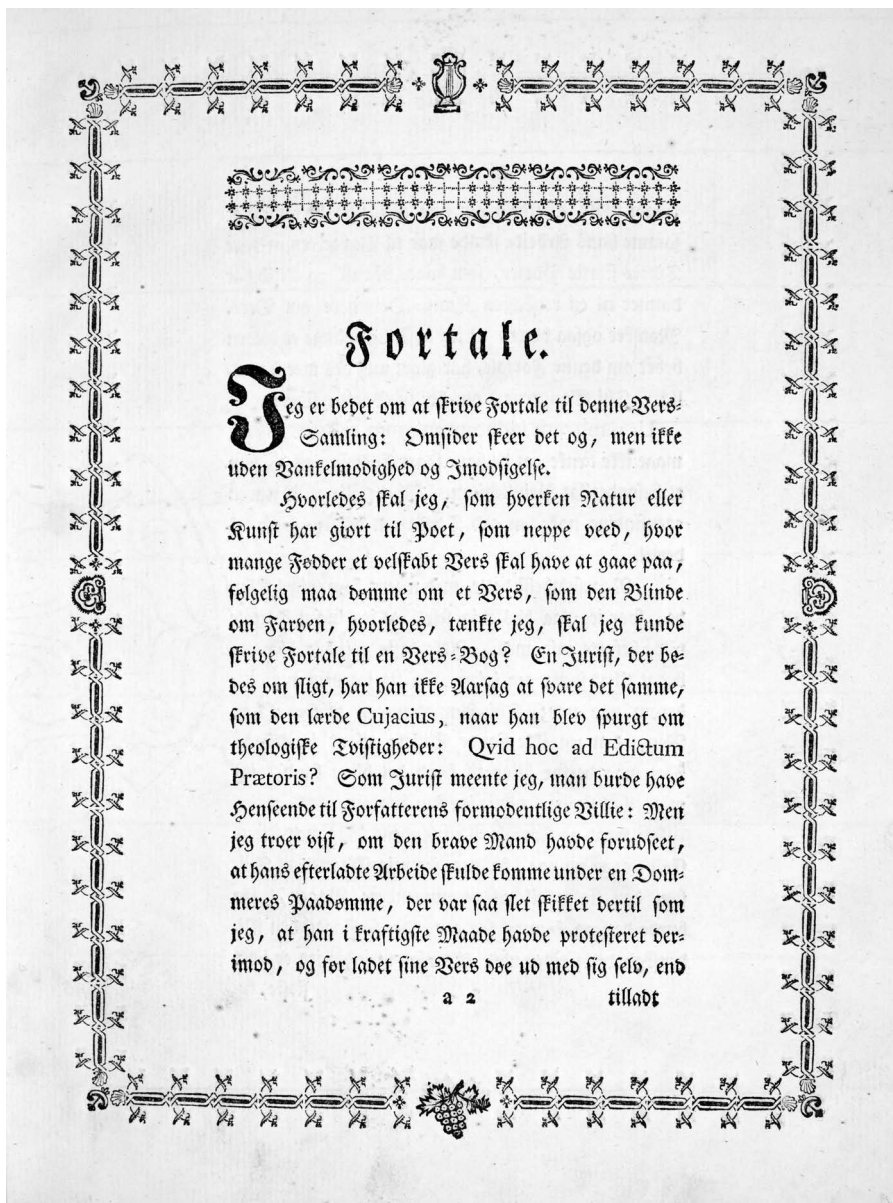
⁷ Brev til Hans Gram 1736, *Kirkehistoriske Samlinger*, 4:II, 1891-93, s. 455f).

af salg ved prænumeration eller subskription, hvorved interesserede kunne tegne sig for et bogværk på enten trykpapir eller det bedre skrive- eller postpapir, så forlæggerne uden større risiko kunne sætte oplagstallene derefter. Det benyttede ikke mindst bogtrykkerfirmaet Godiche sig af, og i katalogen over trykkeriets lager af forlagsbøger, som blev sat på auktion 1781, angives ganske mange bøger fra ca. 1760-80 trykt på papir i specificerede sorter og størrelser. Adskillige var at få på enten slet og ret trykpapir eller skrivepapir, men der forekommer også betegnelser som f.eks. stort trykpapir og småt trykpapir, tyndt postpapir og tykt postpapir, medianpapir og franskpapir. Rekorden i differentiering havde Erik Pontoppidans "Danske Atlas," 1763ff, som var trykt ikke alene på almindeligt papir, men også i et mindre antal eksemplarer på henholdsvis hollandskpapir, postpapir, bikubepapir og medianpapir.⁸

Da de nævnte kataloger gælder restoplag, fremgår det ikke sikkert, hvor store deloplagene på bedre papir har været i forhold til oplagene på ordinært papir, bortset fra at de klart nok har været mindre. Kun ad tilfældig vej er det lykkedes at finde angivelser af oplagsfordelingen, så det bliver blot til nogle få eksempler, som at det af J.S. Sneedorffs udgivne tidsskrift "Den patriotiske Tilskuer" 1761-63 udkom i 1000 ekspl. på medianpapir og i 72 på skrivepapir, heraf 48 på fransk skrivepapir og 24 på stort realpapir (også fundet benævnt royalpapir), og at et bind af et andet og mere eksklusivt periodikum, "Forsøg i de skønne og nyttige Videnskaber," 1764 blev trykt i 400 ekspl. på trykpapir, 300 på skrivepapir og 6 mæcenatsekspl. på realpapir. "Lexikon over Adelige Familier," der blev udgivet i 4 hefter 1782-89, vides trykt i 500 ekspl. på franskpapir ("Petit-Raisin") og i 150 på medianpapir, mens oplaget af et engelsk-dansk leksikon 1784 i forlagskontrakten var fastsat til 1000 ekspl. på trykpapir og 50 på skrivepapir. Og da auktionskatalogen over Otto Thotts store bogsamling skulle publiceres i et standsmæssigt udstyr, blev den ene halvdel af et oplag på 1000 ekspl. 1788ff. trykt på stort fint franskpapir (bogtrykkerudgift 164 rdl.), den anden på median trykpapir (udgift 50 rdl.).⁹

⁸ Fortegnelse over afg. Madame Anna Magdalene Godiches Forlagsbøger, som Tirsdagen den 25. Sept. 1781 skal bortselges. – Langt mindre differentierede er papirangivelserne i Godiches salgskatalog fra 1779, men her meddeles til gengæld priser, hvoraf det f.eks. fremgår, at hollandskpapir var dyrere end franskpapir.

⁹ K.F. Plesner: *Jens Schelderup Sneedorff*, 1930, s. 65 og 68; samme: *Det smagende Selskab*, 1959, s. 34; E.C. Werlauff: *Det kongelige danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog*,

Ill. 2. Tøger Reenbergers *Skrifter* blev 1769 trykt hos Godiche både i en oktavudgave og (med samme sats) i en stor skrivepapirsudgave i kvart. Den gode plads på siderne i den store udgave blev udnyttet til tilføjelse af en dekorativ ramme omkring teksten, hvormed der foreligger et tidligt eksempel på, at et deloplæg af en bog er udgivet som luksusudgave i særligt (bibliofilt) udstyr.

Et vist begreb om efterspørgslen giver de lejlighedsvis i bøgerne indsatte fortegnelser over abonnenternes navne, når det bliver oplyst, om abonnenterne havde tegnet sig for tryk- eller skrivepapirseksemplarer. P.F. Suhms "Samlede Skrifter," som udkom i 16 bind på S. Poulsens forlag 1788-99, blev ifølge lister i bd. 1, 2 og 5 solgt i 597 abonnentsekspl., hvoraf de 159 var på skrivepapir (i abonnentindbydelsen benævnt postpapir), og en liste i Frederik Sneedorffs "Samlede Skrifter," udgivet af Gyldendal 1794-98, viser et salg på 434 ekspl., hvoraf de 101 på skrivepapir. Skrivepapirseksemplarerne har altså udgjort rundt regnet 25% af abonnementen, hvormed ikke er sagt af totaloplaget, da der som regel blev trykt yderligere et antal eksemplarer til senere forhandling, selvsagt helt overvejende på almindeligt papir. I Godiches lager fandtes der ikke ubetydelige restoplag af værker, der havde været udbudt til abonnement, og af Wessels "Samlede Skrifter" fra 1787, som kunne tælle 1238 abonnenter, blev der trykt et par hundrede eksemplarer mere, så at det samlede oplag kom op på 1500 ekspl.¹⁰

I øvrigt lader også et restoplag af Suhms skrifter sig identificere om end på et sent tidspunkt. De figurerer med et varierende antal eksemplarer pr. bind i en katalog fra 1824, da S. Poulsens forlagsskrifter efter hans død blev udbudt på auktion. Af Rasmus Nyerups levnedsskildring af Suhm i bind 15 var der åbenbart trykt et ekstra stort oplag; heraf resterede 760 ekspl. på trykpapir og 174 på skrivepapir (henholdsvis 82% og 18%). Derudover var det taget et særskilt aftryk af Suhms "Idyller og Samtaler" (bind 1 s. 1-258), hvoraf 590 ekspl. på trykpapir og 98 på skrivepapir var usolgte (henholdsvis 86% og 14%).¹¹

De sidste tiår af 1700-tallet til lidt ind i 1800-tallet var økonomiske opgangstider, og det stimulerede forlæggerne, så selv ubetydelige småskrifter kom på skrivepapir. Blandt en række små og mindre skrifter udgivet af bogtrykker Sebbelow kan som kuriosum nævnes en pjece fra 1800 "Om den Indflydelse vore Damers Klædedragt har på Legemets Sundhed" – solgt på trykpapir for 4 sk., på skrivepapir for 6 sk.! -,¹² men større interesse har selvfølgelig en forlægger, der som hofboghandler S. Poulsen fortrinsvis henvendte til et økonomisk bedrestillet publikum.

1847, s. 161f; Camillus Nyrop: *Bidrag den danske Boghandels Historie*, II, 1870, s. 269f; Palle Birkelund i *Fra de gamle Bøgers Verden*, red. af Arne Stuhr-Rasmussen, s. 93f.

¹⁰ Harald Ilsøe: *Bogtrykkerne i København*, 1992, s. 166.

¹¹ *Fortegnelse over. Bøger. tilhørende Hofboghandler S. Poulsens og Hustrues Dødsboe*, 1824, s. 63 og 72.

¹² *Fortegnelse over Bogtrykker M.J. Sebbelows Forlagsskrifter*, 1806, s. 9.

Katalogen fra 1824 vrimler med valgmuligheder mellem bogtryk på forskelligt papir, de fleste udgivet ca. 1790-1810. Foruden tryk- og skrivepapir anføres franskpapir og fint postpapir og et par gange velinpapir (pergamentagtigt papir). Bøger på velin er første gang fundet nævnt, da boghandler K.H. Seidelin 1798 udbød 50 ekspl. af "Peder Paars" på engelsk postvelin, og Poulsens "Nytaarsgave" for årene 1800-02 var både trykt på franskpapir og velin, så der f.eks. af årgang 1801 forefandt 113 ekspl. på trykpapir, 10 på fransk- og skrivepapir og 12 på velin. Desuden forelå tobindsudgaven af H.V. Ribers "Samlede Digte" fra 1803 i 22 ekspl. på velin (og 388 ekspl. på trykpapir), og dertil kan så fra anden kilde føjes "Bernstorffs Eftermæle," trykt 1799-1800, som er overleveret i et eksemplar på stort velinpapir.¹³

For fuldstændighedens skyld skal tilføjes, at der i ganske få tilfælde forekommer trykt bøger på blåt skrivepapir. Sådanne har næppe været i boghandlen, men dukker undertiden op i bogsamlereje.¹⁴

De økonomiske opgangstider afløstes af nedgangstider, der 1813 manifesterede sig i statsbankerot, og efter ca. 1820 synes anvendelsen af post- eller skrivepapir at være stærkt på retur. Dette indtryk giver i al fald de bogsamler- og auktionskataloger, som nærmere omtales nedenfor s. 306f. Men undtagelser findes, så skikken kan ikke siges at være bortfaldet. F.eks. blev der af Oehlschlägers skrifter frem til 1827 trykt små ekstraoplag både af enkelte skrivepapirseksemplarer, som åbenbart var forbeholdt et begrænset antal aftagere, eller af eksemplarer på bedre papir til salg for priser "efter Papirets Beskaffenhed" eller "efter Udstyrelsen." I "Øen i Sydhavet," der udkom 1824-25, fortæller en abonnentliste, at der var forudbestilt 209 ekspl. på franskpapir og 18 på trykpapir.¹⁵

Nogle stikprøver i 1840'ernes litteratur viser, at der endnu i få tilfælde blev tilbudt bogkøberne enkelte valgmuligheder, idet f.eks. udtog af de

¹³ Ehrencron-Müllers *Forfatterlexikon*, XI, 1935, s. 64; Poulsen-katalogen s. 59 nr. 103 og s. 61 nr. 120; *Grosserer Peter Jensens bogsamling*, 1968, nr. 215 ("Bernstorffs Eftermæle"; i *Katalog over Friedrich Brummers Forlags-Skrifter*, 1807, hvor denne bog er sat til salg, meddeles intet om papirkvalitet).

¹⁴ Se *Grosserer Peter Jensens bogsamling* nr. 232, 499, 712 og 742 (1783-1817) og *Auktionskatalog over dr.phil. K.F. Plesners efterladte bogsamling*, 1968, nr. 1184, 1357 og 1785 (1782-1807).

¹⁵ Se den kronologisk ordnede bibliografi i F.L. Liebenberg: *Bidrag til den oehlschlägerske Literaturs Historie* I, 1868, suppleret med oplysninger om skrivepapirseksemplarer i *Fortegnelse over Knud Scavenius' Bogsamling*, 1923, nr. 2393ff, optrykt i *Aarbog for Bogvenner* VIII, 1924, s. 145.

kgf. forordninger og "Jens Baggesens Biographie" af August Baggesen, der udkom 1845ff, var at få på både tryk- og skrivepapir, mens liebhavere ved at betale 50% mere for et værk om "Thorvaldsens Museum" kunne erhverve dette i en pragtudgave "paa fransk Jesus-Papir." De bøger, som Samfundet for den danske Litteraturs Fremme udgav ca. 1840-45, blev tilbudt enten på trykpapir eller (med en prisforhøjelse på 25%) på postpapir, og i en subscriptionsindbydelse til en illustreret udgave af "Till Uglspils Historie" kunne man tegne 1841 sig for eksemplarer på trykpapir til 12 sk. eller på velinpapir til 16 sk. arket.¹⁶ Hovedreglen turde imidlertid være, at der fra ca. 1820 og fremefter nok blev trykt deloplæg på mindre papir, men i stærkt begrænset antal og helt overvejende uden for omsætning i boghandlen. Kendt er, hvordan Søren Kierkegaard fra 1841 lod trykke nogle få eksemplarer af sine bøger på særligt papir til privat brug, og få er utvivlsomt også de eksemplarer på tykt papir, der kendes af f.eks. Fabricius' "Illustreret Danmarkshistorie," 1854-55, N.M. Petersens "Bidrag til den danske Litteraturs Historie," 1853-64, J.L. Heibergs "Poetiske og prosaiske Skrifter," 1861-62, og Carl Bernhards "Samlede Skrifter," 1869-71. Derudover skal blot summarisk henvises til historikeren C.F. Brickas bogsamling, som udgør noget af et særsyn ved den rige repræsentation af diverse faglitteratur, som det var lykkedes ejeren at samle på tykt papir, endog af særtryk fra tidsskrifter.¹⁷

3.

Efter 1888, da Forening for Boghaandværk havde skabt øget interesse for bøgernes æstetiske og fysiske beskaffenhed, øgedes tilsyneladende tilbøjeligheden til at fremstille både små særoplæg til privat brug og til salgsdistribution for liebhavere. Et tilløb til en dokumentation af forholdet er samlet i den efterfølgende fortegnelse, der går fra 1888 til 1921. Den hviler i vid udstrækning på de siden 1917 trykte

¹⁶ Oplysninger i *Dansk Forlagscatalog for Aarene 1845 til 1849*; udateret brochure fra det nævnte samfund med bl.a. Christian Falsters *Satirer*, 1840, Schack Staffeldts *Samlede Digte*, 1843, og E.C. Werlauffs *Historiske Efterretninger om det store kongelige Bibliothek*, 1844; subscriptionsplan gengivet i Karl Madsen: *Johan Thomas Lundbye*, 1895, s. 113.

¹⁷ Eksemplerne hentet fra auktionsfortegnelserne i *Bogvennen*, 1926, s. 155, 164 og 170 (Bernhard, Fabricius og Heiberg), og smst., 1927, s. 211 (Petersen). Eksemplarer på tykt papir fra ca. 1845-1885 i *Katalog over afd. Rigsarkivar C.F. Brickas Bogsamling*, 1904, nr. 1275, 1524, 1647, 1936, 2002, 2134, 2501, 2612, 2714, 3043 og 4729; se videre tillæget nedenfor.

auktionsfortegnelser, rigtignok en noget ujævn kilde, men ikke desto mindre værdifuld, fordi sær oplag ikke sjældent lades uomtalt i bogfortegnelsen og til dels også i bøgerne selv. Dette gælder selvsagt altid, når der blot er trykt nogle få ekstra eksemplarer til forfatterens eller forlæggerens privatbrug, men det forekommer også, at eksistensen af sær oplag til distribution i handlen lades uomtalt i hovedoplagets kolo fon, og det alene står meddelt i sær oplagets, at det pågældende eksemplar er et af så og så mange eksemplarer trykt på særligt papir. Trods vekslende kvalitet er auktionkatalogernes (plus visse antikvariatkatalogers) registrering af omsætningen af sådanne eksemplarer derfor en uomgængelig kilde til deres forekomst og kan i så henseende overgå selv bibliografier, der hviler på bestanden i Det Kongelige Bibliotek, hvortil der langtfra altid er pligt afleveret eksemplarer af sær oplag.¹⁸

To nye momenter kom til at gøre sig gældende, nummerering af eksemplarantal og anvendelse af japanpapir som tryk papir. Dvs. helt nye var de ikke. Da kunsthistorikeren Emil Hannover, der var foregangsmand inden for nyere dansk bibliofili, 1888 fik Gyldendal til at trykke sin debutbog om den franske maler Antoine Watteau i 50 nummererede eksemplarer, blev nummereringen i samtiden hilst som et nyt dansk tiltag efter fransk forbillede. Fortilfælde findes imidlertid helt tilbage til 1825, da Chr. Molbechs udgave af "Den danske Riimkrønike" blev trykt i 170 af bogtrykker Thiele nummererede og signerede ekspl., hvert nummer svarende til en abonnent på bogens abonnentliste. Af G.F. Ursins "Bogtrykkerkunstens Opfindelse" udkom der 1840 en særudgave på stort papir i 50 nummererede ekspl., og et genoptryk af "Broder Russes Historie" blev 1868 udgivet af Chr. Bruun i 50 nummererede ekspl. Men nyt var det, at nummereringen af Hannovers bog gjaldt et så stort oplag, og den kan meget rimeligt opfattes som et startskud til udbredelsen af nummereringsmanien i de følgende tiår.¹⁹

Hvad angår bøger på japanpapir, er der fra før 1880'erne kun fundet registreret et enkelt eksemplar, Stanleys "Hvorledes jeg traf Livingstone" udgivet af Forlagsbureauet 1873,²⁰ og brugen heraf synes først at slå

¹⁸ Eksempler herpå er fundet i *Dansk skønlitterært Forfatterleksikon*, I-III, 1959-64, hvor det dog f.eks. er uklart, om den undertiden manglende oplysning om nummerering af et bog oplag skyldes en unndladelssynd eller beror på, at bogtrykkeren simpelt hen har afleveret et eksemplar uden for nummerering.

¹⁹ De to sidstnævnte bøger anført i *Fortegnelse over Knud Scavenius' Bogsamling*, 1923, nr. 586 og 3330. Reaktion på Hannovers bog omtalt i H.P. Rohde: *Ernst Bojesen*, 1958, s. 234.

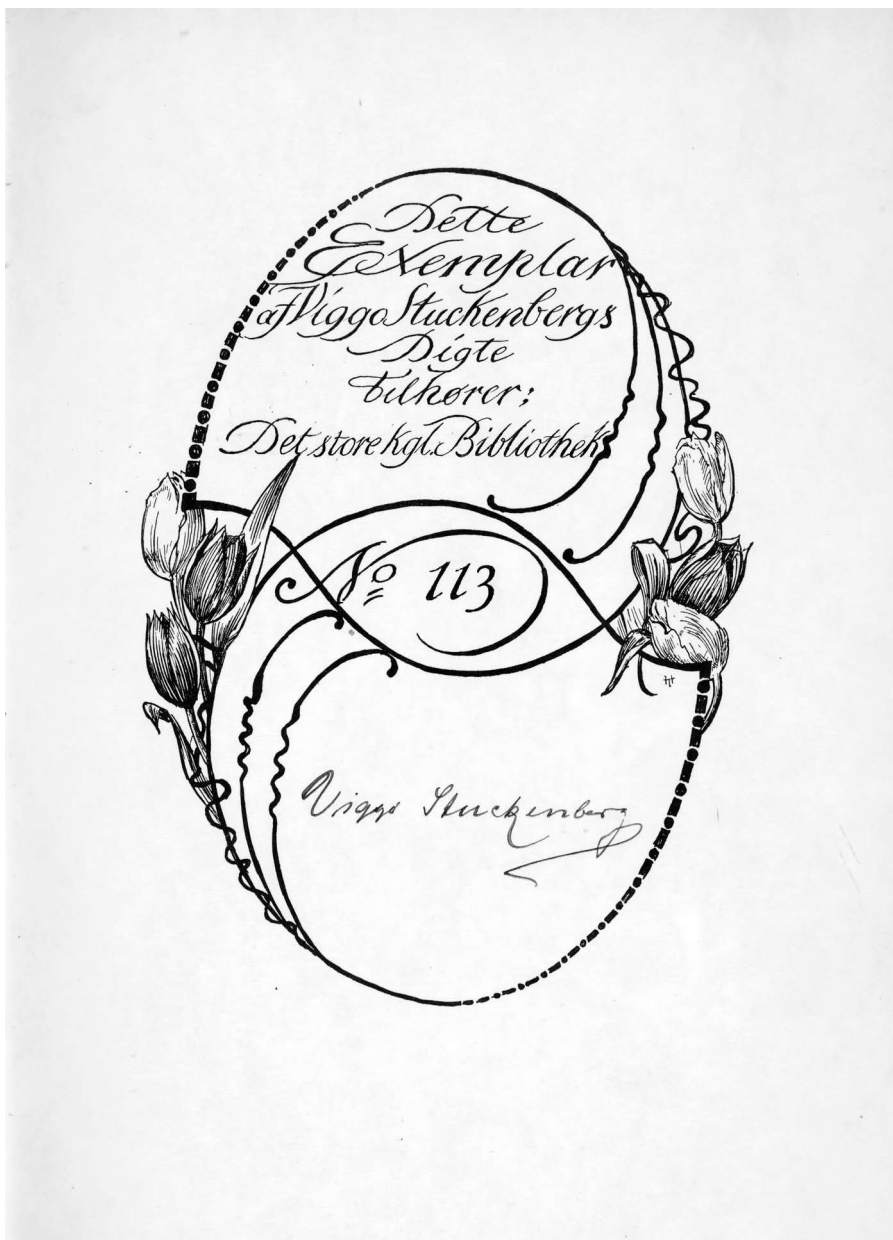
²⁰ Volmer Rosenkilde: *Danske Bogauktioner 1943-45, 1947*, s. 112.

igennem efter midten af 1880'erne. Det indsamlede materiale gør det bl.a. klart, at xylograf *F. Hendriksen*, der var primus motor i Forening for Boghaandværk, med forkærlighed benyttede sig heraf. Af de publikationer, han havde med at gøre, herunder tilrettelæggelsen af Foreningen "Fremtiden"s smukke bogrække, lod han som regel tage nogle få ekstra, til dels nummererede aftryk på japanpapir, endog af særtryk fra tidsskriftet "Bogvennen" (eksempler fra 1884 til 1917). Undtagelsesvis blev sådanne eksemplarer stillet til rådighed for boghandleren, (se f.eks. 1900 Krohn og 1908 Københavns Raadhus), men som oftest synes der at være tale om privattryk bestemt til gavebrug. Også bibliofilen *Emil Hannover* og hans kunsthistoriske kollega *Karl Madsen* var bevidste om bogudstyret og sikrede sig løbende eksemplarer på japanpapir, Hannover ikke blot af bøger, men endogså af udstillingskataloger (eksempel på sidstnævnte 1895, jvf. 1906: på hollandsk papir). Ikke mindst må nævnes de vægtige monografier, de fik udgivet af Kunstforeningen, hvoraf der i reglen blev trykt 15-25 nummererede japaneksemplarer, formentlig således at foreningens medlemmer havde mulighed for at rekvirere dem ved forudbestilling (se Hannover 1893, 1895, 1898, 1901 og Madsen 1891, 1895, 1905(?), 1912; jvf. Krohn 1915).

Fra forlæggerverdenen bemærkes *Gustav Philipsen*, der var leder af Philipsens Forlag – fra 1895 storaktionær i Det nordiske Forlag – og blandt stifterne af Forening for Boghaandværk. Som kræsen bogsamler sørgede Philipsen for, at der blev fremstillet enkelte eksemplarer på særligt papir, som kom ham selv til gode (se under 1889 Boganis, 1895 Edda og Holstein), men også forfattere som Karl Gjellerup og Johs. Jørgensen blev af hans forlag tilgodeset med særeksemplarer (se under 1889 og 1891 og 1893). Fra Gjellerups side har dette sikkert været et forlangende. Kendt for sin bibliofile interesse deltog han 1891 som eneste skønlitterære forfatter i en bogudstilling med fremvisning af egne bøger trykt på særligt papir (og indbundet af fremtrædende bogbindere).²¹

På Gyldendal benyttede vistnok især *Jacob Hegel* sin position til at berige sin private bogsamling med eksemplarer på tykt eller fint papir, som det indiceres af auktionssalget af den Hegelske bogsamling 1926 (se under 1894 Christmas, 1896ff Brandes, 1897 Bruun, 1898 Fibiger; jvf. 1893 Gjellerup, 1896 Ibsen). Når det har forlydt, at han

²¹ *Katalog / International Bogudstilling / Industriforeningen i Kjøbenhavn*, 1891, nr. 798-804 (bøger udgivet 1883-88 på Andr. Schous og Philipsens forlag; senere er registreret et dedikationseksemplar på tykt papir af *Kong Hjarne Skjald*, udgivet 1893 af Gyldendal).

III. 3. Såkaldt exlibris, dvs. et blad med hver enkelt købers navn trykt forrest i en prænumerantudgave af Stuckenbergs *Digte*, som Ernst Bojesen 1901 lod Langkjærs Bogtrykkeri trykke til benefice for forfatteren på stort papir i 115 nummererede eksemplarer.

Exlibriset er tegnet af Hans Tegner og forsynet med Stuckenbergs underskrift.

lod tage aftræk på japanpapir af hver bog, han udgav, er det nok en skrøne.²² Herom tier katalogen i al fald.

En anden sag er, hvad der blev udbudt til salg i almindelig boghandel. Det var måske *Philipsens Forlag*, der lagde ud, da det 1889 udbød Karl Gjellerups "Min Kjærligheds Bog" på både almindeligt og håndgjort papir, men det blev *Ernst Bojesen*, som tog tæten. Han synes at have været den første forlægger, der reklamerede med bibliofilt udstyr, da han 1889 averterede, at det for "Bibliophiler" var muligt at forudbestille 15 nummererede ekspl. på japanpapir af pragtudgaven af Holger Drachmanns "Trolldøj" med deres navn påtrykt, og 1897 udsendte han som leder af *Det nordiske Forlag* den vistnok første danske bog, der angav sig selv som værende en bibliofiludgave, P. Fr. Rists "En Rekrut fra fire og treds," illustreret af Frants Henningsen og trykt i kvartformat i 750 nummererede ekspl. på "Papir fra Papéttries de Marais du Saint Marie i Paris." Året før var "Danmarks Riges Historie" begyndt at udkomme med et deloplag på 100 ekspl., som ligeledes var på Maraispapir, 1897 påbegyndte Bojesen udgivelsen af Julius Martensens store udgave af Holbergs komedier, hvoraf 50 nummererede ekspl. var på hollandsk bøttepapir, 1898 kom Georg Brandes' bog om Julius Lange i et oplag på 1500 ekspl., hvoraf de 800 på fransk kludepapir blev udsolgt ved forudbestilling før udgivelsen, og 1899-1901 udsendtes den store verdensudgave af H.C. Andersens eventyr, atter med et deloplag på 50 nummererede ekspl., men nu på japanpapir. Ligeledes ses forlaget 1896-03 at have trykt enkelte bøger af bl.a. Johs. V. Jensen, Valdemar Rørdam og Jakob Knudsen i nogle få eksemplarer på svært eller finere papir, som ikke kom i handlen.

Mest ejendommelig var en prænumerantudgave af Viggo Stuckenberg's nye samling "Digte," 1901, i 115 nummererede og af forfatteren signerede ekspl., hvori digtene var trykt med brede marginer på særligt papir i kvartformat og med de enkelte prænumeranters navn trykt som "Exlibris" på et særskilt blad foran i bogen (se ill. 2). Den var iværksat som bibliofiludgave af Bojesen ved henvendelse til en privat kreds af mulige købere for at hjælpe den økonomisk betrængte digter, hvem hele indtægten tilfaldt. Prænumerationsprisen var 25 kr.; senere på

²² K.F. Plesner: *Bøger*, 1942, s. 48. Jvf. at den norske forlægger (indtil 1890) Albert Cammermeyer af sine egne bøger plejede at trykke nogle eksemplarer på velin til sig selv og venner og bekendte, Vilhelm Haffner: *Albert Cammermeyer og hans tid i norsk bokhandel*, Oslo 1943, s. 182.

året kom digtene i en ordinær oktavudgave med den mere markante titel "Sne," solgt for 3 kr.²³

Også *Reitzel* meldte sig, da der 1893-96 blev rusket op i det gamle forlag af forretningsmanden George C. Grøn, inden det blev solgt videre til Gyldendal. Tre illustrerede udgaver, en oversættelse fra oldfransk af Sophus Michaëlis, Sophus Bauditz' "Historier fra Skovridergaarden" og Blichers "Træfuglene," blev som oplyst i kolofonerne trykt i særplag på 30-50 nummererede ekspl. på japanpapir, der i handlen kostede det dobbelte eller mere af prisen for ordinær eksemplarer. Navnlig Michaëlis' "Aucassin og Nicolette" (fra 1894) var der gjort et nummer ud af, både typografisk med anvendelse af den Schwabachertype, der benævnes Mediæval Gotisk, og illustrationsmæssigt med billeder i træsnit og historiserende ornamentik af Viggo Jastrau.

Ligeledes *Det Schubotheseke Forlag* kom midt i halvfemserne på nye hænder, og de to unge og kvalitetsbevidste forlæggere Aage Hirschsprung og J.L. Lybecker udgav bl.a. 1895ff de velrenommerede serier "Miniatur-Bibliotek" og "Vignet-Udgave," sidstnævnte at få i to indbindinger, hvoraf den dyreste var betrukket med silke. Et par bind i miniaturlibloteket blev udbudt i 20 nummererede ekspl. på japanpapir, Henrik Pontoppidans "Højsang" og P.M. Møllers "En dansk Students Eventyr," begge fra 1896 og ikke betegnet som bibliofiludgaver, men noget søgt og misforstået som "Mæcenat-Eksemplarer." Af den store illustrerede pragtudgave af Shakespeares "En Skjærsommernatsdrøm" fra samme år vovede forlaget blot at trykke 10 nummererede ekspl. på japanpapir og af Nyrops "Ordenes Liv," 1901, kun 5 nummererede på japanpapir, mens vignetudgaven af Pontoppidans "Sandinge Menighed" 1903 blev tilgodeset med 5 nummererede ekspl. på japanpapir og 5 ditto på krederet papir (oplyst i kolofonerne).

Gyldendal forholdt sig længe tilbageholdende. Kun 6 nummererede ekspl. på indiapapir af Georg Brandes' "Samlede Skrifter," 1897ff, må udelukkende være fremstillet til disposition for forlægger og forfatter, og når den omstændighed, at den store illustrerede udgave af "Hjortens Flugt" 1898 også forelå trykt i 15 ekspl. på japanpapir, er unævnt i ordinærudgavens kolofon, skyldes det, at disse ligeledes har været unddraget almindelig boghandel. Ligesom det var tilfældet med "Troldtøj", blev de solgt ved forudbestilling.²⁴ Fra sin første

²³ Jfr. *Breve mellem Viggo Stuckenberg og L.C. Nielsen* ved Jørgen Andersen, 1946, s. 63.

²⁴ Averteret til salg som luksusudgave ved forudbestilling i *Nordisk Boghandlertidende* 27. marts 1896.

tid på Gyldendal fortæller *Peter Nansen*, at der uden større held blev trykt nogle få eksemplarer på særligt papir af "de store norske Digteres første samlede Udgaver," hvad der først og fremmest må sigte til udgaverne af Ibsens og Bjørnsons værker 1898ff og 1900ff. "Vi tog for disse Ekspl., hvad der var meget billigt, det dobbelte af, hvad den almindelige Udgave kostede. Der meldte sig, saavidt jeg husker, i 1ste Omgang kun én Køber afdøde Etatsraad Arnold Gamel, der virkelig var en af de faa, som elskede fine og sjældne Udgaver."²⁵

Denne erfaring har formentlig gjort forlaget tilbageholdende med at tilbyde de følgende års mange værkudgaver på særligt papir, men den såkaldte kunstudgave af H.C. Andersens "Eventyr," 1902-03, blev dog også distribueret i nogle få eksemplarer på japanpapir, og tobindsudgaven af "Breve fra Henrik Ibsen," 1904, ses udbudt i både ordinær- og særudgave. Når en del af den til stadighed optrykte udgave af J.P. Jacobsens skrifter i to bind forelå trykt på klude- eller bøttepapir, var baggrunden højst tænkeligt, at den i bedre borgerhjem gjorde fyldest som luksusbetonet konfirmationsgave (se under 1910 og 1918, gentaget med 9. udgave 1923). 25 nummererede ekspl. på hollandsk papir af *Peder Nansens* "Samlede Skrifter," 1908-09, var vel hovedsagelig til forfatterens egen brug. Hans private bogsamling rummede flere særudgaver såsom førsteudgaven af "Dansk biografisk Leksikon," 1887ff, på tykt papir og bøger af Kai Friis Møller og Johs. V. Jensen fra 1910 og 1915 på japanpapir. Senere, i 1915, fik Nansen efter alle kunstens regler trykt "Brødrene Menthe" som manuskript i 175 nummererede ekspl., før bogen året efter udkom i ordinær udgave. En erklæret *bibliofiludgave* fra Gyldendal synes tidligst at foreligge med et deloplag på 200 nummererede ekspl. af Andreas Dolleris' "Johannes Ewald," 1900 (nævnt i kolofon). Andre bøger betegnede som bibliofiludgaver er 250 nummererede ekspl. på hollandsk papir [af et oplag på 3000] af en faksimileudgave af Holbergs tidlige "Comoedier" fra 1902 og Johs. V. Jensens "Skovene" fra 1910, hvoraf 300 ekspl. var på japanpapir, 950 på hollandsk papir.

Heller ikke *Gad* skilte sig meget med bibliofile tryk, men fra 1894 kan nævnes en udgave af "Det ny Testamente," som fik et sær oplag på stort skrivepapir, og ikke mindst fra 1900 Axel Orlriks udgave af "Danske Heltesagn" med tegninger af Lorenz Frølich, hvoraf 30 nummererede ekspl. på japansk bøttepapir (af et oplag på 530) kunne fås i handlen til 16 kr. stykket, mens prisen på ordinært papir var 6 kr. Året efter blev

²⁵ *Bogvennen* (Gyldendals Literaturtidende), 1913, s. 91f.

bogen solgt i en udmærket folkeudgave til 2,50 kr. 1909 udgav forlaget et "Mindeskrift" for stormen på København med et sær oplag i 200 nummererede ekspl. trykt på kunsttrykpapir. Af *Høst* blev Lesages "Gil Blas" 1896 sendt i handlen på både ordinært og velinpapir.

For sig selv står de i strengeste forstand bibliofile tryk, som udgik fra Simon Bernsteens og Kristian Kongstads håndpresser. *Simon Bernsteen* tog for alvor fat, da han 1896 stilede et cirkulære til danske bogelskere, hvori han tilkendegav, at han ville udgive bøger i bibliofil udstyr trykt i små oplag, hvad han så gjorde frem til 1918, mens bogkunstneren *Kristian Kongstad* virkede som bogtrykker i Nordsjælland fra 1903 til 1923. De arbejdede både som deres egen forlægger og i samarbejde med et af de københavnske forlag og yndede begge nummerering og – især Bernsteen – differentierede oplag på fint papir, men der er her set bort fra deres produktion, da den er fyldigt omend ikke helt tilfredsstillende bibliograferet op til flere gange. Det er således uomtalt, men jo ikke uden interesse, at auktionen over Bernsteens efterladte bøger 1924 viser, at han i 1890erne morede sig med trykke vistnok unikke eksemplarer til sig selv på pergament og japanpapir, en enkelt gang tilmed på silketøj!²⁶

²⁶ Bernsteenbibliografi i Emil Selmar: *Bogtrykkeren Simon Bernsteen*, 1930, s. 29-33, hvor oplysningerne om Schillers *Digte*, 1906, skal korrigeres til: Heraf 60 nummererede ekspl. på engelsk papir og 10 på japanpapir. – Trykt på silketøj ejede Bernsteen af egne tryk en *Katalog* fra 1893; på pergament A.C. Meyers *Frie Sange*, 1894, *En skøn Historie*, 1896, og *Presbyter Johannes*, 1898; på japanpapir ligeledes Meyers *Sange* samt Harald Kiddes *Sindbilleder*, 1900 (auktionsoversigt i *Aarbog for Bogvenner* IX, 1925, s. 164, 169, 174, 179, 181). – Kongstadbibliografi i Anders Uhrskov: *Kristian Kongstad*, 1930, s. 32-36, og Jan Eskildsen: *Boghåndværkeren og kunstneren Kristian Kongstad*, 1995, s. 39-42. I begge er overset, at der af bogen om Jerichau fra 1906 blev trykt 7 nummererede ekspl. på håndgjort papir (nævnt i *Katalog over Einar Christiansens. Bogsamling*, 1939), at Em. Goldsteins *Abruner*, 1916, ifølge auktionskataloger 1946-48 er trykt i 350 nummererede ekspl. og mindst ét på japanpapir (nævnt i *Aarbog for Bogvenner* III, 1919, s. 212), at de 310 ekspl. af Valdemar Kierkegaards *Sønnesange*, 1917 er nummererede og trykt på hollandsk papir, hvortil kommer 15 ekspl. på japanpapir (nævnt i *Dansk skønlitterært Leksikon*), at de 15 første nummererede ekspl. af *Lægdsgaarden i Ølseby Magle*, 1919, er trykt på japanpapir (nævnt i kolofonen), at de 400 ekspl. af Seedorffs *De syngende Palmer*, 1920, er nummererede, på svært håndgjort papir og signerede af forfatteren (nævnt i *Dansk skønlitterært Leksikon*), samt at oplaget på 350 ekspl. af Hans Bethges' *Japansk Vaar*, 1921, ifølge auktionskataloger 1943-45 er nummererede og trykt på japanpapir. Se også tillæget under 1898 Jensen.

4.

Efter 1910 fortsatte den lejlighedsvis brug af japanpapir og indiapi-
 pir samt andre finere papirsorter betegnet som håndgjort papir, bølge-
 papir, hollandsk papir eller papir fra Van Gelder Zonen, og under
 de gunstige forhold under og efter krigen kom nye varianter til som
 "imiteret japanpapir" (Jensen 1915 og 1917), "engelsk Cromo-papir"
 (Hertz 1916) og "azurtonet papir fra Hele Mills, Devon" (Seedorff
 1921). T. Vogel-Jørgensen og Aage Hermann fik 1918 bøger trykt på
 indpaknings- og karduspapir, og nogle få eksemplarer af Frejlf Olsens
 fængselsdagbog blev 1918 trykt på "sribet antikt papir," vel en bibliofil
 allusion til fængselstremmerne.

Med det i 1911 stiftede *Det danske Sprog- og Litteraturselskab* blande-
 de et ikke kommercielt foretagende sig i koret. Som bekendt drev det
 med støtte fra fonde og private velhavere og med Gyldendal som for-
 lagspartner en omfattende udgivelsesvirksomhed af ældre dansk lit-
 teratur på godt papir og i typografisk gennemarbejdet udstyr. For at
 appellere til et bibliofilt interesseret publikum var flere af udgaverne
 nummererede, og ret usædvanligt averteredes der f.eks. med, at ud-
 gaven af Philippe de Commines "Memoirer," 1913 ff., var trykt "med
 den smukke franske Sæculum-Type." Af flere nummererede udgivelser
 skal blot nævnes Johs. Ewalds "Samlede Skrifter," 1914ff, i 600 ekspl. og
 "Udvalgte danske Vers" af C.F. Wadskiær, 1915, i 350 ekspl. Deloplag
 på særligt papir ses ikke sat i værk før 1918ff, først med "Ordbog over
 det danske Sprog" og derpå 1920ff med Blichers "Samlede Skrifter,"
 hvorom bogfortegnelsen oplyser, at de leveredes på henholdsvis klu-
 de- og bølgepapir mod ekstrabetaling i dyre domme.²⁷ Det er nærlig-
 gende at tillægge litteraturselskabets formand *Lis Jacobsen* initiativer i
 denne retning. Inden dets oprettelse havde hun for Universitets-Jubi-
 læets danske Samfund påbegyndt udgivelsen af Peder Palladius' "Dan-
 ske Skrifter," 1911ff, hvoraf 25 nummererede ekspl. var på bølgepapir
 og blev markedsført som "bibliofiltryk," og lignende tryk forekom-
 mer blandt flere af hendes senere publikationer, se under 1912-13,
 1916 og 1918 (Palladius). I nogle tilfælde, f.eks. 1912, var der tale om
 nummererede eksemplarer til privat brug, og fra 1918 er truffet ek-
 sempler på, at Gyldendal var forlag for bøger med to nummerrækker,

²⁷ Annonce i *Bogvennen* 23. maj 1917 og udførlig bibliografi i *Skrifter udgivet af det dan-
 ske Sprog- og Litteraturselskab 1911-1971*, 1971, men mærkelig nok uden oplysninger om
 oplagstal, nummereringer og oplag på særligt papir.

hvoraf den ene udtrykkeligt betegnedes som *private tryk* (Hedegaard/Clausen: 50, Bogen om Bakkehuset: 75 og Clausen/Winther: 70 private tryk). Disse har altså været forbeholdt en snæver kreds, vel uddelt som fritryk eller afsat ved prænumeration. Et entydigt vidnesbyrd om, at der med "privattryk" sigtes til prænumeneranteksemplarer, foreligger 1905 med Jens Pedersens "Motivet ubekendt," der på titelbladet angives udgivet som privattryk af A. Christiansens Forlag og ifølge kolofonen kun var trykt i det antal eksemplarer, der var forudbestilt. Skikken at bruge privattryk som jule- eller nytårshilsen fra trykkeri eller forlag var kun i sin vorden. Bogtrykker N.P. Thomsen i Holstebro havde 1910 lagt ud med en lille tryksag af Jeppe Aakjær (se om Thomsen nedenfor s. 307), men først 1919 begyndte forlagene at komme med, da Høst 1919 udsendte Holbergs "Julestue" som julehilsen. Jvf. en Nodierudgave udsendt af Levin & Munksgaard 1921.

På det almindelige bogmarked slog bibliofileriet for alvor igennem 1916, da forlagene i stærkt forøget omfang kappedes om at udsende nummererede udgaver eller bøger, der med henvisning til papirkvaliteten med større eller mindre ret søgtes afsat som "bibliofil-" eller "luksusudgaver." Det indsamlede og her præsenterede materiale er af flere grunde ufuldstændigt, men næppe kronologisk misvisende og derfor tilstrækkeligt til at indicere en kurve over forløbet. Fra 1915 er noteret omkring 15 udgaver i særligt udstyr, mens der i hvert af årene 1916-17 blev sendt mindst 30 udgaver på markedet, i 1918 mindst 40, i 1919 mindst 30 og derpå et faldende antal gennem de følgende to år. Oplagstallene for "Aarbog for Bogvenner" gengivet ovenfor s. 299 viser lidt forskudt det samme forløb, og regressionen efter 1919 illustreres ret tydeligt af et konkret eksempel: Af Johs. V. Jensens flerbindsværk "Den lange Rejse" lod Gyldendal 1919 udgive "Det tabte Land" og "Norne-Gæst" med luksusoplag på 225 nummererede ekspl. Det viste sig at være for højt sat, så af det følgende bind, "Christoffer Columbus," blev sær oplaget to år senere reduceret til 180 ekspl. og af "Cimbernes Tog," som udkom 1922, endnu en gang sat ned til 150.

Så godt som alle forlag red med på bølgen. Selv *John Martins* billigsbogsforlag markerede sig 1920 med en bog trykt på godt papir i to forskellige sorter og med ornamentik tegnet af Pouls Sæbye (jvf. fig. 6). *Gyldendal* lå som det største forlag i spidsen, men også små og nystartede forlag var med. Blandt disse må fremhæves forlaget Christians-Pressen stiftet af Kongstad-eleven bogtrykker *Chr. Christensen*, der fra 1918 udgav en lille række bøger i nydeligt udstyr. Ikke tilfældigt var det ham, der fik til opgave at trykke første årgang af "Aarbog for Bogvenner."

Ill. 4. I årene 1916-20 havde Axel Nygaard sit gennembrud som bogkunstner, jvf. fig. 1, og udviklede sin på én gang lette og prægnante stil i omslag, vignetter og initialer, som han tegnede for Pios Forlag. Til Seedorff Pedersens digte tegnede han gerne en omslagsvignet, der her på *De hundrede Veje* er formet som en livlig pegasus, der galloperer hen over et par af digtsamlingens rejsemotiver. Titel, sted og år er trykt med rødt.

Især bemærkelsesværdigt er dog, hvordan *Pios Forlag* hævdede sig under ledelse af den bibliofilt orienterede Povl Branner, der bl.a. gav Axel Nygaards mulighed for at udvikle sine fine evner som illustratør og bogdekoratør (jvf. ill. 1 og 4). Ikke alene udgav Branner 1917-21 serien af Pios små charmerende *Vignet-Bøger*, hvis redaktør Kai Friis Møller sikkert har ansvaret for kolofonernes lidt krukke angivelse af trykningen af så og så mange “*exemplaires de luxe*,” gerne 50-75 stykker (jvf. fig. 5), men Branner satsede også på udgivelsen af adskillige *digtsamlinger*, en genre der hidtil mest havde været Gyldendals domæne, som det f.eks. ses under 1910 Friis Møller, 1915 Holstein, 1916 Aakjær, Juel, Jørgensen, Heine og Stokkebye, 1917 Baudelaire, Jensen, 1918 Nielsen.²⁸

Der blev talt om en lyrisk renæssance, og publikum var så begejstret, fortæller Tom Kristensen, at det kunne finde på at købe over 1000 eksemplarer af en digtsamling, så en digter havde mulighed for at tjene 300 kr., som han så kunne leve det vildeste renæssanceliv for.²⁹ De unge trak lidt ældre digtere med sig – eller var det omvendt? Frem for nogen havde Kai Hoffmann, Axel Juel og Hans Hartvig Seedorff en publikumstække, som tidligere og senere generationer måtte misunde dem. Hos Pio og Branner gik især digtsamlinger af Seedorff og Juel i flere oplag eller udgaver, hvoraf dog som regel kun en enkelt eller to var med deloplag i særligt udstyr. Hoffmann og Juel kom 1919 i udgaver på 11-1200 ekspl., mens udgivelsespolitikken for debutanten Seedorffs vedkommende navnlig var trykning af flere mindre oplag hurtigt efter hinanden. Hans “Hyben” udkom 1917-21 i 6 udgaver og blev dermed trykt i 4000 ekspl. og “Fra Danmark til Dvina” kom 1918-19 i 3 udgaver à 600 ekspl. plus et nyt oplag 1920. 1920-21 blev Juels kærlighedsdigte “Bogen om Grete” ligeledes portionsvis fordelt på hele seks oplag, det første på 700, de følgende på hver 600 ekspl., altså i alt 3700 ekspl., hvorefter Gyldendal tog over med en illustreret udgave 1922.³⁰ Enkelte

²⁸ Nogle digtsamlinger lod Gyldendal trykke af Kongstad, men de er som nævnt ladt ude af betragtning. Fra tidligere år findes på bagsiden af omslaget til Kai Friis Møllers *Digte*, 1910, en oplysende fortegnelse over 11 digtsamlinger udgivet af Gyldendal 1907-10 med angivelse af oplagstal.

²⁹ Tom Kristensen: *Aabenhjertige fortællelser*, 1966, s. 98f.

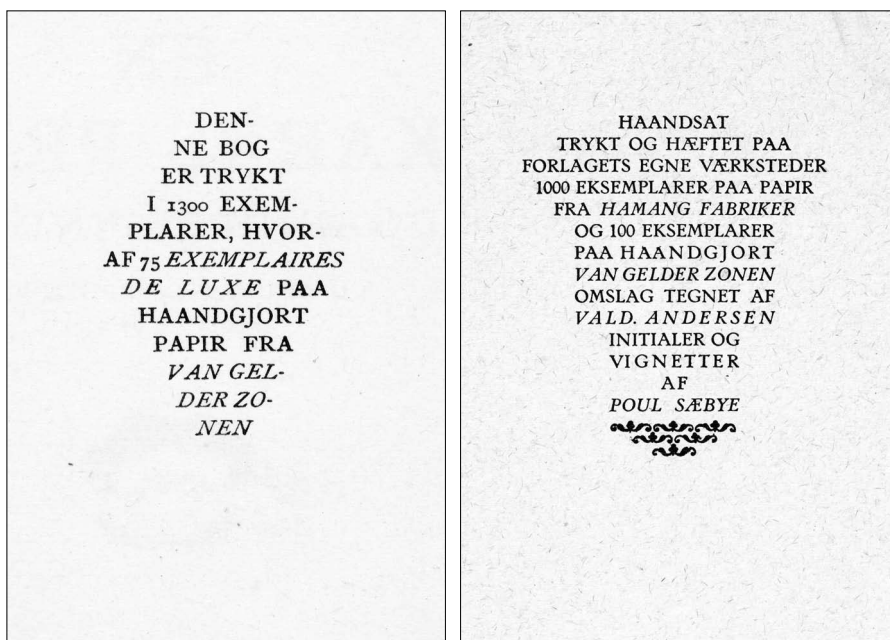
³⁰ Tallene fra bøgernes kolofon. Til supplerung af oplysningerne i *Dansk skønlitterært Leksikon*: Ifølge kolofoner kom Seedorffs “Fra Danmark til Dvina” i 2. oplag dec. 1918, i 3. oplag sept. 1919, og hans “Mod fremmede Stjerner” blev i 2. oplag 20. dec. 1919 trykt i 1000 ekspl. Uomtalt er også, at Axel Juels “Rosa,” 1923, opnåede et 2. oplag i udgivelsesåret trykt i “4. Tusinde.”

helt unge digtere opnåede 1920-21 at få mindre oplag udgivet hos bogtrykkere eller boghandlere i provinsen. Medlemmer af sammenslutningen "Klinte" som Poul P.M. Pedersen, Poul Welblund og Johannes Weltzer fik således nogle lidet omfangsrige produkter udgivet i Roskilde, til dels på provokerende måde ved f.eks. at være trykt på avispapir, med grøn farve eller på lyserødt papir.³¹

Fra ca. 1914 lod Pios forlag af sine mange Kiplingbøger trykke nummererede ekstraoplag à 50 ekspl. på godt papir, og 1918 påbegyndte Steen Hasselbalch en illustreret udgave af Dickens' samlede værker, som også blev udsendt i en luksusudgave på tykt papir. Derudover var Gyldendal stort set ene om sælge *romaner* i nummererede sær- eller luksusudgaver. Foruden bøger af allerede nævnte Johs. V. Jensen var der tale om romaner af Hamsun (1915-19), Aakjær og Michaëlis (1916) og Fleuron (1919). På mere beskedent niveau kan nævnes Johannes Jørgensens erindringer "Mit Livs Legende," hvoraf de første 6 bind 1916-19 udkom med et bibliofilt deloplag i 25 ekspl. Når der af en oversat roman af Arnold Bennett 1917 blev trykt 500 ekspl. på bedre papir, er forklaringen, at bogen var den første i billigbogsserien Gyldendals 1-Krones Bøger, hvis papirkvalitet naturligvis ikke var den bedste. Gyldendal sonderede gennem dette tilbud, om folk var villige til at betale 3 gange så meget for et oplag på bedre papir. Det må have vist sig ikke at være tilfældet, for eksperimentet ses ikke gentaget.

Der er ikke fundet meget oplyst om, hvordan *afsætningen* af bibliofiludgaverne eller de nummererede deloplag foregik, men det foregik uden tvivl ofte via forhåndsannoncering og cirkulærer udsendt til boghandlerne, så det var muligt af indgive forudbestilling. Lybeckers Forlag averterede efteråret 1917, at der af en bog med Heines kærlighedsdigte, der lige var udkommet i 450 nummererede ekspl., kun var ca. 80 ekspl. tilbage, og i marts 1918 meddelte Gyldendal, at der ville blive rådet bod på det forhold, at "mange af vore Læsere har beklaget sig højlydt over, at Bibliofiludgaver ofte bliver udsolgt, inden de har kunnet bestille dem." Og om nordmanden Jens Thiis' "Fransk Aand og Kunst" averterede samme forlag, at da der var indgået flere bestillinger end på de oprindelig planlagte 835 ekspl., ville der kunne bestilles endnu et antal eksemplarer, der ville blive fortsat nummererede. Oplaget blev så forøget til først 935, senere 1410 ekspl. Ganske sigende blev der taget hensyn til sarte bibliofile sjæle: "I de enkelte

³¹ Kredsen omkring "Klinte" er nærmere omtalt i Johannes Weltzer: *De usandsynlige Hverdage*, 1953, s. 95-111.

Ill. 5-6. Eksempler på de undertiden kunstfærdigt opsatte kolofoner der indeholder oplysninger om bogens fremstilling og fordeling på normal- og sær oplag: *Til venstre* kolofonen på bagsiden af smudstitelbladet i en af Pios Vignet-Bøger, Jeppe Aakjær: *En Skarns Præst og andre Syndere*, trykt hos Thiele 1917. I alle seriens 18 bind fortæller endnu en kolofon bagest i bogen mere detaljeret om tilblivelsen, herunder efter en bogtrykkerskik, der går tilbage til bogtrykkerkunstens barndom, om datoen for bogens færdigtrykning (her 10. okt. 1917). *Til højre* kolofonen på sidste blad i *Bogen til Frankrig*, Martins Forlag 1920, trykt af forlagets eget trykkeri i udstyr af Poul Sæbye.

Tilfælde, hvor det tidligere annoncerede begrænsede Oplag har foranlediget Bestilling, modtager Forlaget Afbestilling.”³²

Andre forhold kan man stifte bekendtskab med ved gennemlæsning af den efterfølgende fortegnelse, der ganske utvivlsomt og sagt med eftertryk kan kompletteres. Ikke usandsynligt har flere bogudgivelser unddraget sig opmærksomheden, og betryggende for helheden er det jo ikke ligefrem, at talrige oplysninger udelukkende beror på meddelelse i en auktions- eller antikvarkatalog, hvori en bog

³² Annoncer i *Bogvennen* 7. nov. 1917 og 27. marts 1918 samt (om Thiis) i *Bogvennens Aarsrevy* 1917.

tilfældigvis er sat til salg. Og så for en sikkerheds skyld: bag emnets begrænsning ligger der ikke nogen påstand om, at bibliofili kun drejer sig om bøger, der på en eller anden måde præsenteres som bibliofile, og heller ikke er det overset, at bindudstyret har betydning – det er blot en anden historie.

TILLÆG

Bidrag til en fortegnelse over bøger trykt på særligt papir eller i nummererede oplag ca. 1888-1921

Fortegnelsen er kronologisk ordnet efter trykår. Der henvises med "auk." + årstal til katalogerne, der er registreret i oversigterne over de danske bogauktioner, for årene 1916-24 trykt i *Aarbog for Bogvenner* 1917-25, for årene 1925-30 trykt i *Bogvennen* 1926-31, samt fortsættelsen i de selvstændige publikationer *Danske Bogauktioner*, der går fra 1931 til 1966 (trykt 1935-67) og hver dækker et åremål på tre år. De blev 1977 efterfulgt af et bind dækkende årene 1973-1975. Lakunen 1967-1972 er ikke udfyldt.

I øvrigt er anvendt følgende forkortelser:

Bricka = *Katalog over afd. Rigsarkivar C.F. Brickas Bogsamling*. 1904.

DB = *Dansk Bogfortegnelse* (den akkumulerede udgave).

DL = *Dansk skønlitterært Leksikon*.

Hegel: = *Fortegnelse over den Hegelske Bogsamling*. [Auktion over bøger tilhørende Gyldendalforlæggeren Jacob Hegel og hustru]. 2den Afdeling. 1926.

Jensen = *Grosserer Peter Jensens bogsamling*. 1968.

Olsen = *Fortegnelse over Bogtrykker Johan Olsens Bogsamling*. 1946.

Petersen = *Katalog nr. 215 fra Høst & Søn med Carl S. Petersens bogsamling*. 1959.

Plesner = *Auktionskatalog over K.F. Plesners efterladte bogsamling*. 1968.

Scavenius = *Fortegnelse over Knud Scavenius' Bogsamling*. 1923.

Henvisninger til *Bogvennen* 1912-18 gælder Gyldendals litteraturtidende med dette navn, ikke tidsskriftet publiceret af Forening for Boghaandværk.

Fortegnelsen omfatter ikke tryk af *Simon Bernsteen, Kr. Kongstad* og *Niels P. Thomsen*. De to førstes produktion foreligger der trykte fortegnelser over, se ovenfor note 25, mens de berømmede tryk af Thomsen hovedsagelig bestod af privattryk i små oplag, som ikke kom i handlen. De fleste, muligvis alle, findes anført i katalogen over Thomsens efterladte bogsamling 1944 kombineret med Olsen s. 81ff og artiklen om Jeppe Aakjær i DL. Andre privattryk er medtaget i udvalg. Af nummererede oplag udgivet af *Forening for Boghaandværk* og *Det danske Sprog- og Litteraturselskab* er kun medtaget dem, hvorom det er fundet oplyst, at de foreligger trykt med en del af oplaget på særligt papir. En fortegnelse over Forening for Boghaandværks publikationer findes i Vald. Pedersen: *Xylograf F. Hendriksen*, 1963, s. 385ff; mere detaljeret, men kun frem til 1917, i *Bogvennen* 29. aug. 1917, s. 394-97.

For udvist interesse og gode forslag takkes Karsten Christensen og Mikael Kristensen.

1888-1895

Billeder af danske Kunstnere til Digte af ældre og nyere Forfattere. (Ved F. Hendriksen). 1-2. Foreningen "Fremtiden" 1889 [dvs. 1884]-1895. Fol.

10 nummererede ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1955.

Dansk biografisk Leksikon. Red. af C.F. Bricka. 1-19. Gyldendal 1887-1905.

Ekspl. på tykt papir nævnt i Bricka nr. 2124-32 (ikke til salg) og i auk. 1943 (forlægger på Gyldendal Peter Nansens ekspl.).

Karl Gjellerup: Hagbard og Signe. Philipsen 1888.

Gjellerups ekspl. på japanpapir nævnt i Katalog / International Bogudstilling i København 1891, s. 118.

Emil Hannover: De galante Festers Maler. Antoine Watteau. Gyldendal 1888.

500 nummererede ekspl. på velin nævnt i f.eks. Hegel nr. 4509 (ekspl. nr. 1) og auk. 1950 (ekspl. nr. 415).

R. Mejborg: Gamle danske Hjem i det 16., 17. og 18. Aarhundrede. Billeder med Text. [Festskrift i Anledning af Hundredeaarsdagen for Stavnsbaandets Løsning]. 1888. 4to.

Pris i pragtudgave 5 kr.; i ord. udg. 2,50 kr. (DB). Ekspl. på tykt papir nævnt i auk. 1930.

Chr. Bruun: De nyeste Undersøgelser om Bogtrykkerkunstens Opfindelse. Forening for Boghaandværk / Philipsen 1889. Fol.

- Trykt i 688 ekspl., hvoraf 38 på håndgjort papir (Bogvennen 29. aug. 1917, s. 394). Pris henholdsvis 10 og 15 kr. (DB).
- Karl Gjellerup: *Min Kjærligheds Bog*. Philipsen 1889.
Også ekspl. trykt på håndgjort [hollandsk] papir à 3,50 kr.; i ord. udg. indb. 3,75 og 4,50 kr. (DL, DB). Ekspl. på tykt papir nævnt i auk. 1934.
- Boganis: *Jagtbreve med Vignetter af Hans Nic. Hansen*. Philipsen 1889.
Ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1925. Det har tilhørt forlæggeren Gustav Philipsen.
- Danske Folkeviser med Tegninger af danske Kunstnere. Foreningen "Fremtiden." [Tredie Hefte:] Fru Ingelil og hendes Døtre. [Illustrationer af Aug. Jerndorff]. 1889. 4to.
10 ekspl. trykt på japanpapir (H. Chr. Christensen: Aug. Jerndorff. Fortegnelse over hans Arbejder, 1906, s. 121).
- Holger Drachmann: *Troldtøj*. [Illustreret af Joach. Skovgaard, August Jerndorff og Thv. Bindsbøll]. Ernst Bojesen 1889-90. 4to.
Forlagsannonce 1889: 15 nummererede ekspl. på japansk papir kunne forudbestilles (H.P. Rohde: Ernst Bojesen: 1958, s. 121f; japan-ekspl. ikke nævnt i kolofon).
- C.E. Reventlow: *Blyantskisser fra mange Lande*. Tekst af S.N. Th. Hansen. Lehmann & Stage 1890. 4to.
Ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1924.
- Jens Baggesen: *Digte*. Ved H. Schwanenflügel. Foreningen "Fremtiden" / Lehmann & Stage 1890.
Kolofon: Trykt på håndgjort velin. Pris 5 kr. (DB).
- Karl Madsen: *Hollandsk Malerkunst*. Philipsen 1891.
6 ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1955.
- Poul Martin Møller: *Poesi og Prosa*. Ved P. Hansen. Foreningen "Fremtiden" / Lehmann & Stage 1891.
4 ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1955.
- Forening for Boghaandværk. *Aarskrift 1890-91*. Trykt 1891-92. 4to.
Oplag henholdsvis 650 og 700 ekspl., hver plus 2 ekspl. på japanpapir (Bogvennen 29. aug. 1917, s. 394).
- Emil Hannover: *Om at samle paa bøger*. 1891. 4to.
Særtryk af Forening for Boghaandværks Aarskrift i 25 ekspl. plus 2 på japanpapir (Bogvennen 29. aug. 1917, s. 394f; jvf. dog auk. 1930: særtryk i 15 ekspl.).
- Karl Gjellerup: *Herman Vandel. Sørgespil*. Philipsen 1891.
Ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1931.

- C. Nyrop: Grev Valdemar Kristians Ruslandfærd 1643-1645. 1891.
Særtryk af Historisk Tidsskrift. Ekspl. på tykt papir nævnt i Bricka nr. 1740.
- Danske Folkeviser med Tegninger af danske Kunstnere. Foreningen "Fremtiden." [Fjerde Hefte:] Aage og Else. [Illustrationer af Lorenz Frølich]. 1892. 4to.
12 ekspl. trykt på japanpapir (Bogvennen 1898-99, 1900, s. 62).
- F. Hendriksen: Om Fagskoler for Boghaandværk. 1892. 4to.
Særtryk af Forening for Boghaandværk. Aarsskrift 1891. Hendriksens ekspl. på stort japanpapir nævnt i auk. 1933.
- R. Mejborg: Nordiske Bøndergaarde i det 16., 17. og 18. Aarhundrede. + Tillæg. [Illustreret]. Lehmann & Stage 1892-93. 4to.
Pris for bd. 1 i pragtudgave, 13,25 kr.; i ord. udg. 8,10 kr. (DB). Ekspl. på tykt papir nævnt i Bricka nr. 1043.
- Oehlschlæger: Aladdin. Illustreret af Hans Nik. Hansen. Philipsen 1893. 4to.
Ekspl. på japanpapir udstillet af Thieles Bogtrykkeri (Katalog / International Bogudstilling i København 1891, s. 142).
- Breve til og fra Herluf Trolle og Birgitte Gjøe. Ved G.L. Wad. 1-2. Thanning & Appel 1893.
Ekspl. på tykt papir nævnt i Bricka nr. 2586-87, auk. 1930 og 1938; på håndgjort papir i auk. 1947.
- Emil Hannover: Maleren Christen Købke. Kunstforeningen 1893. 4to.
25 nummererede ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1952.
- Holger Drachmann: Syv Digte. [Illustreret]. Foreningen "Fremtiden" [1893].
6 nummererede ekspl. trykt på japanpapir i kvartformat nævnt i DL.
- Johs. Jørgensen: Livets Træ. Philipsen 1893.
Ekspl. på velin med dedikation til forlæggeren Gustav Philipsen nævnt i auk. 1973; ifølge auk. 1925 er det på håndgjort papir. Ekspl. på stort skrivepapir med dedikation til Viggo og Ingeborg Stuckenberg nævnt i Plesner nr. 3072.
- Karl Gjellerup: Kong Hjarne Skjald. Tragedie. Gyldendal 1893.
Dedikationsekspl. på særligt papir nævnt i auk. 1942.
- H.O. Lange: Bidrag til Lübecks Bogtrykkerhistorie 1-4. 1893-95. 4to.
Særtryk af Bogvennen i 50 ekspl. plus 2 på japanpapir (Bogvennen 29. aug. 1917, s. 395). Japanekspl. nævnt i auk. 1924 har tilhørt F. Hendriksen.
- Salmonsens Konversations Leksikon. 1-18. Salmonsens 1893-1911.
25 nummererede ekspl. på tykt papir nævnt i Hegel nr. 3541.

- Sophus Michaëlis: Aucassin og Nicolete. En oldfransk Kærlighedsroman. (Illustreret af V. Jastrau). Reitzel [1894].
Kolofon: Af denne bog er trykt 50 nummererede ekspl. på japansk papir. – Japanekspl. ikke nævnt i DB. Bogen er set i forlagsbind trykt (upagineret) på svært papir.
- Det ny Testamente. Ved T. Skat Rørdam. Oversat for kristne Lægfolk. 1-2. Gad 1894.
Også trykt i stort format på skrivepapir à 15 kr.; i ord. udg. 6 kr. (DB). 10 ekspl. på håndgjort papir nævnt i auk. 1949.
- [Victor Petersen Bording]: Danske Typografers Organisations Historie. Den typografiske Forening 1894.
Kolofoner: Trykt i 1045 ekspl. på papir fra De forenede Papirfabrikker, heraf 10 på bøttepapir.
- Walter Christmas: Et Aar i Siam. Gyldendal 1894.
Ekspl. på tykt papir (og indbundet i silke) nævnt i Hegel nr. 3026.
- Sophus Bauditz: Historier fra Skovridergaarden. Med Illustrationer af R. Christiansen og L. Kabell. Reitzel 1894. 4to.
Kolofon: Af oplaget er trykt 30 nummererede ekspl. på papir fra de kejserlige japanske papirfabrikker i Tokio. – Disse kostede 15. kr.; i ord. udg. indb. 7,50 kr. (DB).
- Gamle kjøbenhavnske Huse og Gaarde i Tegninger af Alfr. Larsen med Text af Erik Schiødte. Foreningen "Fremtiden" / Lehmann & Stage 1894(-97). 4to.
Særudgave i 250 nummererede ekspl. nævnt i auk. 1944 (ekspl. nr. 88). 10 nummererede ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1947.
- Det Thieleske Bogtrykkeris 125 Aars Jubilæum. 1895. 4to.
Særtryk af Bogvennen 1894 i 110 ekspl. plus 2 på japanpapir (Bogvennen 29. aug. 1917, s. 395). Anden kilde: 10 af 110 ekspl. på japanpapir (Xylograf F. Hendriksen. Bibliografi, 1944, nr. 22).
- Breve fra Jacob Langebek. Udg. af Det kongelige danske Selskab [etc.] ved Holger Fr. Rørdam. Gyldendal 1895.
Ekspl. på tykt papir nævnt i Bricka nr. 2894.
- St. St. Blicher: Trækfuglene. [Illustration af Knud Larsen]. Reitzel 1895.
Kolofon: Af oplaget (på 4000) er trykt 30 nummererede ekspl. på papir fra de kejserlige japanske papirfabrikker i Tokio. – Pris 15 kr.; i ord. udg. 5,75 kr. uindb., 7,75 kr. indb. (DB).
- Emil Hannover: Udstillingen af C.W. Eckersbergs Malerier. [Katalog udgivet af Kunstforeningen]. 1895.
6 ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1928.

- Den ældre Eddas Gudesange. Oversatte af Karl Gjellerup. Med illustrationer af Lorens Frølich. Philipsen 1895. 4to.
6 ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1924 (F. Hendriksens ekspl.; jvf. auk. 1925: Gustav Philipsens ekspl.).
- Ludvig Holstein: Digte. Philipsen 1895.
Ekspl. på håndgjort papir nævnt i auk. 1925 (Gustav Philipsens ekspl.).
- Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye. Kunstforeningen 1895. 4to.
Nr. 9 af 20 ekspl. trykt på gammelt japansk bølgepapir nævnt i auk. 1916; jvf. auk. 1925 (Gustav Philipsens ekspl.) og 1938 (Karl Madsens ekspl.).
- F. Hendriksen: Ludvig Philipsen. [Nekrolog 1895]. 4to.
Særtryk af Bogvennen, hvoraf 10 ekspl. trykt på japanpapir (Xylograf F. Hendriksen. Bibliografi, 1944, nr. 27; jvf. Hendriksens ekspl. nævnt i auk. 1933).
- Fredensborg. Det danske Kongehus og dets Slægt. [Illustreret]. I-II. A. Christiansens Kunstforlag [1895-98]. 4to.
Pris heftet 35 kr., i rødt pragtbind 44 kr., i pergament 85 kr. (annonce). Ekspl. i ikke nærmere specificeret "Fyrsteudgave" nævnt i auk. 1943-44.

1896-1900

- Henrik Ibsen: John Gabriel Borkman. [Skuespil]. Gyldendal 1896.
Ekspl. på tykt papir nævnt i auk. 1943 og 1953, sidstnævnte med dedikation.
- Holger Fr. Rørdam: Historikeren Arild Hvitfeldt. Thaning & Appel 1896.
Ekspl. på hollandsk papir nævnt i Scavenius nr. 2768-69, på tykt papir i Fortegnelse over den af T. Skat Rørdam efterladte Bogsamling, 1910, nr. 7695-96.
- Alex. Dumas: De fire Musketerer. Med Illustrationer af Maurice Leloir. I-II. A. Christiansens Kunstforlag 1896. 4to.
Solgtes dels indb. i et pragtbind til 14 kr., dels "paa ekstra Papir" indb. i to pragtbind til 25 kr. (Guy de Maupassant: Samvittigheds-kval, 1899, annonce bagest i bogen).
- Lesage: Gils Blas. Oversat af S. Prahl. Høst 1896.
Ekspl. trykt på velinpapir à 14 kr. uindb., 19 kr. indb.; i ord. udg. indb. 9,75 kr. (DB). Ekspl. på tykt papir nævnt i auk. 1942.
- Johs. V. Jensen: Danskere. Det nordiske Forlag 1896.
Enkelte ekspl. på svært papir (DL); jvf. auk. 1925: ekspl. på tykt papir.

- Henrik Pontoppidan: Højsang. Schubothe (Miniatur-Bibliotek). 1896.
Bagest i samme forlags udgave af Rists' Pagebreve," 1898, nævnes, at der heraf var trykt 20 nummererede ekspl. på japanpapir. I DL og auk. 1953 angives 15 ekspl. Disse kostede 10 kr.; i ord. udg. 3,50 kr. uindb., 4,75 og 5,25 kr. indb. (DB).
- Poul Martin Møller: En dansk Students Eventyr. Schubothe (Miniatur-Bibliotek). 1896.
Samme kilde: 20 nummererede ekspl. på japanpapir, jvf. auk. 1925 (Gustav Philipsens ekspl.). Disse kostede 10 kr.; i ord. udg. 2,50 kr. uindb., 3,75 og 4,50 kr. indb. (DB). Ekspl. på svært papir nævnt i auk. 1951.
- Shakespeare: En Skjærsommernatsdrøm. Illustreret af Hans Nik. Hansen. Schubothe 1896. 4to.
Kolofon: Af dette værk er trykt 10 nummererede ekspl. på papir fra de kejserlige japanske fabrikker i Tokio. – Disse kostede 25 kr.; i ord. udg. 10 kr. uindb., 14 kr. indb. (DB).
- F. Meldahl: Frederikskirken i Kjøbenhavn. [Med 38 tvl.]. 1896. Fol.
Ikke i handlen (DB). 100 nummererede ekspl. nævnt i auk. 1947.
- Ph. Weilbach: Nyt dansk Kunstner-Leksikon. 1-2. Gyldendal 1896-97.
Ekspl. på tykt papir nævnt i Hegel nr. 1227-28.
- Danmarks Riges Historie I-VI. Det nordiske Forlag / Gyldendal 1896-1907.
100 ekspl. trykt på Marais-papir ifølge forlagets katalog fra 1901; disse kostede pr. subscriptionshefte 1 kr.; i ord. udg. 0,60 kr.
- Daniel Bruun: Mellem Fangere og Jægere. Gyldendal 1897.
Ekspl. på tykt papir nævnt i Hegel nr. 2842.
- P.F. Rist: En Rekrut fra fire og tres. Illustreret af Frants Henningsen. Det nordiske Forlag 1897. 4to.
Bibliofiludgave trykt i 750 nummererede ekpl. på papir fra Papétries de Marais et du Saint Marie i Paris (DL). De solgtes kun uindb. à 14 kr. (DB). Anker Kyster averterede (Nordisk Boghandlertidende 19. april 1897), at han efter anmodning fra forlaget til bibliofiludgaven havde udført "et passende Bind med bred Kalveskindstryg og særlig Dekoration og Forsatspapir;" pris 6 kr.
- Shakespeare: Dramatiske Værker oversatte af Edv. Lembke. 3. Udgave. I-IX. Schubothe 1897-1900.
Et sæt trykt på japanpapir nævnt i auk. 1949.
- Ludvig Holberg: Komedier. Udg. af Julius Martensen. 1-13. Det nordiske Forlag 1897-1909.

- 50 nummererede ekspl. trykt på hollandsk bøttepapir ifølge forlagets katalog fra 1901. I auk. 1921 og Scavenius nr. 1466-78 betegnes papiret som håndgjort. Pris 10 kr. pr. bind; i ord. udg. 4 kr. uindb., 5 kr. i shirt., 8 kr. i skind (DB).
- Emil Hannover: Maleren C.W. Eckersberg. Kunstforeningen 1898. 4to.
Kolofon: Oplag 2.000, hvoraf 25 ekspl. på japanpapir. Disse er nummererede (auk. 1952, 1955 og 1975). Gustav Philipsens ekspl. nævnt i auk. 1925.
- Johs. V. Jensen: Einar Elkær. Det nordiske Forlag 1898.
Enkelte ekspl. på svært papir (DL).
- Henrik Pontoppidan: Det forjættede Land. 3. Udgave. Det nordiske Forlag 1898.
Ekspl. på svært papir nævnt i auk. 1953.
- Carl Bagger: Udvalgte Digtninge. Ved H. Schwanenflügel. Foreningen "Fremtiden" 1898.
3 ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1955.
- Chr. Winther: Hjortens Flugt. Jubilæumsudgave illustreret af Knud Larsen. Gyldendal 1898. 4to.
15 ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1955, jvf. Scavenius nr. 3428; ikke nævnt i kolofon.
- Johs. Fibiger: Mit Liv og Levned. Gyldendal 1898.
Ekspl. på tykt papir nævnt i Hegel nr. 1402.
- Georg Brandes: Julius Lange. Det nordiske Forlag 1898.
Udkom i 2 oplag. Kolofon i 1. oplag: Trykt i 1500 ekspl., hvoraf 800 på rent fransk kludepapir. Disse 800, der i forlagets katalog fra 1901 betegnes som en udsolgt "Biblioteksudgave," blev alle forudbestilt inden udgivelsen (H.P. Rohde: Ernst Bojesen, 1958, s. 115).
- C.E. Jensen: Vore Dages Digtere. Med Træsnit af Kongstad Petersen. Det nordiske Forlag 1898.
Af bogens titelblad og portrætter fremstillede Kongstad 8 nummerede særtryk trykt i håndpresse på featherweighthpapir (Katalog 10, August 2004, Vangsgaards Antikvariat, s. 60).
- Det nye Testamente ved T. Skat Rørdam. Med Billeder efter Carl Blochs Malerier. Friser og Randtegninger af Knud Larsen. Billederne fra det Hellige Land ved Hans Dahl. Det nordiske Forlag 1898. 4to.
Ekspl. i fotogravureudgave à 38,75 kr. uindb., 50 kr. indb.; i ord. udg. henholdsvis 18,75 og 25 kr. (Forlagskatalog fra 1901).
- Karl Gjellerup: Minna. 2. Udgave. (Illustreret af Gerhard Heilmann). Det nordiske Forlag 1899.
4 ekspl. på japansk papir nævnt i auk. 1955.

- Musaios: Hero og Leandros. Illustreret af Lorens Frølich. Foreningen "Fremtiden" 1899. Fol.
20 ekspl. trykt på japanpapir med særskilt vignet på titelbladet nævnt i Bogvennen 1898-99, 1900, s. 66. Nummereret dedikationsekspl. fra F. Hendriksen nævnt i auk. 1949.
- H.C. Andersen: Eventyr. Verdensudgave illustreret af Hans Tegner I-II. Det nordiske Forlag 1899-01. 4to.
50 ekspl. trykt på japanpapir à 100 kr.; i ord udg. 35 kr. uindb.; indb. i ét bd. 45 kr, i 2 bd. 50 kr. (Forlagskatalog fra 1901). De 50 ekspl. er nummererede (Jensen nr. 1267: ekspl. nr. 45).
- Georg Brandes: Samlede Skrifter. 1-16. Gyldendal 1899-1906.
Nr. 2 af 6 ekspl. på indiapapir nævnt i Hegel nr. 3-18; jvf. auk. 1938.
- Den ældre Eddas Gudesange. Særtryk af Lorens Frølichs Tegninger i 25 Ekspl. paa Kunstnerens 80aarige Fødselsdag. 1900. 4to.
Forøget særudgave af tegningerne i Gjellerups udgave fra 1895 trykt på japanpapir (Bogvennen 1898-99, 1900, s. 67). Nr. 4 signeret af F. Hendriksen nævnt i auk. 1953.
- Pietro Krohn: Fortegnelse over Lorens Frølichs Illustrationer etc. 1900. 4to.
Særtryk af Bogvennen 1889-99 i 90 ekspl., hvoraf 25 nummererede på japansk bølgepapir (Bogvennen 19. aug. 1917, s. 295); jvf. Scavenius nr. 1869 og auk. 1940: ekspl. nr. 20). Pris på japanpapir 24 kr.; i ord. udg. 12 kr. (DB).
- Bering Liisberg: Chr Augustinus. Et Mindeskrift. Privattræk 1900.
Set på ordinært papir, men findes også i ekspl. på tykt papir nævnt i Bricka nr. 4172. Ikke registreret i DB.
- Johs. Jørgensen: Vor Frue af Danmark. Det nordiske Forlag 1900.
Særudgave på trykt papir nævnt i auk. 1934, men ikke i DL og DB.
- Andreas Dolleris: Johannes Ewald. Med Illustrationer. Gyldendal 1900.
Foruden en ordinær udgave findes ekspl. på svært papir med et dobbeltblad indsat forrest, hvorpå angives "Bibliofil-Udgave" og oplyses, at denne er trykt i 200 [nummererede] ekspl.; heraf er nr. 9 set signeret af forfatteren. Prisen for denne var 5 kr.; i ord. udg. 3,25 kr. (DB).
- Danske Heltesagn. Tegninger af Lorens Frølich. Tekst af Axel Olrik. Gad 1900. 4to.
Trykt i 530 (til dels?) nummererede ekspl. (auk 1948: nr. 84). Heraf var 30 nummererede på japansk bølgepapir, nævnt i Scavenius nr. 1375 (ekspl. nr. 24), auk. 1924 og 1933. Disse kostede 16 kr.; i

ord. udg 6 kr. (DB). – Folkeudgave 1901 kostede 2,50 kr. uindb; 4 kr. indb.

1901-09

- Emil Hannover: Maleren Constantin Hansen. Kunstforeningen 1901. 4to.
25 nummererede ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1958. Ekspl. nr. 25 nævnt i Scavenius nr. 1295, Gustav Philipsens ekspl. i auk. 1925.
- L.C. Nielsen: Vaardigte. [Med vignetter af Bindesbøll]. Gyldendal 1901. Trykt i 350 ekspl., nævnt i Scavenius nr. 2279 og auk. 1945, men ikke i DL. Nogle ekspl. er nummererede (auk. 1945: nr. 11). Pris 4 kr. (DB).
- Viggo Stuckenberg: Digte. Ny Samling. Det nordiske Forlag 1901. 4to. Prænumerantudgave af den senere på året udgivne "Sne." Kolofon: Trykt i 115 nummererede ekspl., omslaget af N.V. Dorph, exlibris af Hans Tegner. – Ifølge DL er alle ekspl. signerede og på japanpapir (jvf. auk. 1940: ekspl. nr. 9 og 69 på japanpapir), men ekspl. på hollandsk papir er nævnt i Scavenius nr. 3066, og ekspl. nr. 25 er set på svært papir. Det nævnte exlibris består af en oval rammetegning på et blad foran titelbladet, som omgiver en trykt ejerangivelse, f.eks. i nr. 25: "Dette Exemplar af Viggo Stuckenbergs Digte tilhører Vilhelm Balslev / No. 25," hvorpå følger Stuckenbergs underskrift. Pris ved forudbestilling 25 kr. (Breve mellem Viggo Stuckenberg og L.C. Nielsen, 1946, s. 63); ikke i boghandlen (DB). – "Sne" (i oktavformat) kostede indb. 3 kr. (DB).
- Carl Ewald: Canta. Et Eventyr. [Skuespil]. Det nordiske Forlag 1901. Også i udgave på svært papir (DL). Ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1935.
- Johs. V. Jensen: Kongens Fald. Det nordiske Forlag 1901. Ekspl. på tykt papir nævnt i auk. 1925, men ikke i DL og DB.
- Johs. V. Jensen: Den gotiske Renaissance. Det nordiske Forlag 1901. Ekspl. på tykt papir nævnt i auk. 1934, men ikke i DL og DB.
- Kristoffer Nyrop: Ordenes Liv. Schubothe 1901. Kolofon: Oplag 2500 ekspl., 5 nummererede på japanpapir.
- Søren Kierkegaard: Samlede Værker. 1-14. Gyldendal 1901-06. Ekspl. på tykt papir nævnt i auk. 1934 og 1943.
- Henri Nathansen: Floden. Det nordiske Forlag 1902. Også ekspl. på svært papir (DL).

- Ingeborg Sick: Højfjælds-Præst. Det nordiske Forlag 1902.
Også ekspl. på svært papir (DL).
- Jakob Knudsen: Gjæring + Afklaring [2 sammenhængende romaner].
Det nordiske Forlag 1902.
Også ekspl. på svært papir (DL).
- Hans Mikkelsens Comoedier [dvs. de to første bind af Holbergs komedier, trykt 1723-24]. Genfremstillet [i facsimiletryk]. Gyldendal 1902.
[Oplag 3000]. 250 nummererede ekspl. på håndgjort / hollandsk / tykt papir nævnt i auk. 1923, 1931, 1933-34, 1939 og 1945-50. Disse benævnes i DB bibliofiludgave og solgtes à 12 kr.; i ord. udg. à 6 kr. uindb., 9 kr. indb.
- H.C. Andersen: Eventyr og Historier. Illustreret af Vilhelm Pedersen.
Kunstudgave I-II. Gyldendal 1902-03.
Ekspl. på japanpapir nævnt i Scavenius nr. 181-82 og auk. 1942.
- Valdemar Rørdam: Kærlighedsdigte. Det nordiske Forlag 1903.
Også ekspl. på finere papir (DL).
- Jakob Knudsen: Sind. Det nordiske Forlag 1903.
Også ekspl. på tykt papir (DL).
- Johs. Jørgensen: Pilgrimsbogen. Det nordiske Forlag 1903.
Særudgave på tykt papir nævnt i auk. 1934, men ikke i DL og DB.
- Ingeborg Sick: Helligt Ægteskab. Det nordiske Forlag 1903.
Også enkelte ekspl. på svært papir (DL).
- Henrik Pontoppidan: Sandinge Menighed. Schubothe (Vignetudgave) 1903.
Kolofon: Ud over oplaget [på 3.000] er trykt 5 ekspl. på japanpapir og 5 ekspl. på krederet papir nummererede af forlaget.
- Knud Bokkenheuser: Drejers Klub. Gyldendal 1903.
Ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1927.
- Karl Madsen: Billedkunsten. Det nordiske Forlag 1903. 4to.
Ekspl. på tykt papir nævnt i auk. 1926.
- De danske Ridderordener. Red. af Johs. Madsen, Dansk Portrætgalleris Forlag 1903 [+ 2 suppl. 1906-08]. 4to.
Pragtudgave à 150 kr. indb.; i ord. udg. 25 kr. uindb. (DB). Særudgave på tykt papir nævnt i auk. 1934.
- Thøger Larsen: Jord. Lemvig 1904.
Bibliofiludgave på særligt papir nævnt i auk. 1942, men ikke i DB og DL.
- Breve fra Henrik Ibsen. I-II. Gyldendal 1904.
I uspecificeret "Særudgave" à 18 kr.; i ord. udg. 9,50 kr. (DB).

- J.L. Heiberg: Italien. [Illustreret]. Gyldendal 1904. 4to.
Luksusudgave på japanpapir nævnt i auk. 1939-40.
- Dansk Portrætgalleri. Red. af Johs. Madsen. 1-5. Dansk Portrætgalleris Forlag 1904-09. 4to.
Ekspl. på tykt papir nævnt i auk. 1929, bibliofilt ekspl. af bd. 4 i auk. 1917.
- Kristen Kold: Historien om en lille Mis i Billeder af Johannes Larsen. Foreningen "Fremtiden" 1905. Tvær-4to.
6 ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1924; 6 ekspl. på bøttepapir nævnt i auk. 1955.
- H.C. Andersen: Tre Eventyr (Den lille Havfrue, Kærestefolkene. Den grimme Ælling). Illustreret til 200-Aars Jubilæet af Lorenz Frølich. Gyldendal 1905. 4to
Trykt i 575 ekspl. (Scavenius nr. 183). De er nummererede (auk. 1947: ekspl. nr. 545).
- Karl Madsen: Vilhelm Marstrand. Kunstforeningen 1905. 4to.
3 ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1955. Jvf. auk. 1925 (Gustav Philipsens ekspl.) og 1938 (Karl Madsens ekspl.).
- J.F. Flyges Bogbinderi 1880-1905. [Jubilæumsskrift på 38 sider]. 1905.
Oplag 300 ekspl. (Olsen nr. 2448). Ekspl. på japanpapir nævnt i Bogvennen 1907-10, s. 58.
- Washington Irving: Rip van Winkle. Illustreret af A. Rackham [på 49 tavler i farver]. Peter Hansens Forlag 1905. 4to.
Luksusudgave i 250 [nummererede] ekspl. Pris. 20 kr. indb. (DB).
- Danmarks Riges Grundlov af 5. Juni 1849. Fagskolen for Boghaandværk 1905. Fol.
Nr. 331 af 360 ekspl. nævnt i auk. 1942. De var til salg hos F. Hendriksen à 6 kr. (DB). Gustav Philipsens ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1925.
- Emil Hannover: Katalog over Udstillingen af kunstfærdige gamle Bogbind indtil 1850. 1906.
10 ekspl. på hollandsk papir nævnt i auk. 1952.
- Det kgl. Biblioteks gamle og ny Hjem. [Rigt illustreret]. Forening for Boghaandværk 1906. 4to
Særtryk af Bogvennen. Trykt i 112 ekspl. (auk. 1927); heraf 12 nummererede ekspl. på håndgjort japanpapir (Scavenius nr. 384). Anden kilde: 100 ekspl., hvoraf 20 på japanpapir (Bogvennen 29. aug. 1917, s. 395f). Pris i ord. udg. 8 kr. (DB).
- Herman Bang: De uden Fædreland. Gyldendal 1906.

- Kolofon: 25 nummererede ekspl. trykt på indiapapir. Ekspl. nr. 3 med dedikation fra forlæggeren Peter Nansen nævnt i Katalog 63, Peter Grossells Antikvariat 1999, nr. 786.
- [H. Chr. Christensen]: Aug. Jerndorff. Fortegnelse over hans Arbejder. [Med vignetter af Jerndorff]. [Privattryk] 1906.
- Kolofon: Trykt i 100 ekspl. [på håndgjort papir, nummererede og signerede af forfatteren]. Nr. 99 nævnt i auk. 1941.
- Emil Hannover: Kunstfærdige gamle Bogbind indtil 1850. [Illustreret]. Lehmann & Stage 1907. 4to.
- Kolofon: Trykt i 500 ekspl. – 12 nummererede ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1955.
- Anders Dolleris: Carl Bagger. Milo'ske Boghandel Odense 1907.
- Bibliofiludgave (DL) og trykt i nummererede ekspl. (Plesner nr. 2165: ekspl. nr. 438). Pris ikke nævnt i DB. Samme år optrykt i ord. 2. udgave.
- F. Rønning: N.F.S. Grundtvig. 1-4. Schönberg 1907-14.
- Også trykt i ekspl. på særligt papir à 6 kr. pr. del; i ord. udg. à 3-4 kr. (DB). Ekspl. på tykt papir nævnt i auk. 1929.
- Ernst von der Recke: Kejser Michael. Tragisk Drama. (Trykt som manuskript for venner i 500 nummererede ekspl.). 1908.
- Ekspl. er signerede af forf. (auk. 1944: ekspl. nr. 155).
- Københavns Raadhus opført 1893-1905. Udg. af F. Beckett og F. Henriksen. 1908. Fol.
- Trykt i 500 ekspl., hvoraf 20 nummererede på håndgjort japanpapir (Vald. Pedersen: Xylograf F. Hendriksen, 1963, s. 180; jvf. Scavenius nr. 342: ekspl. nr. 17). Disse kostede 150 kr.; i ord. udg. 75 kr. (DB).
- Peder Nansen: Samlede Skrifter I-III. Gyldendal 1908-09.
- En del af oplaget på svært papir (DL), dvs. mere præcist 25 ekspl. på hollandsk papir nævnt i auk. 1923. Ekspl. nr. 16 på stort papir er nævnt i auk. 1943.
- Mindeskrift for Stormen paa Kiøbenhavn 10.-11. Februar 1659. Udg. af L.F. la Cour. Gad 1909. 4to.
- Også i særudgave trykt i 200 nummererede ekspl. på kunsttrykpapir (Jensen nr. 1045), i DB betegnet som ekspl. i bibliofiludgave à 8 kr. Pris i ord. udg. 2,50 kr.
- Fr. Bokkenheuser: Det var i Aaret -. Schönberg 1909.
- Ekspl. nr. 1 på tykt papir nævnt i auk. 1937.
- J.P. Jacobsen: Fru Marie Grubbe. Illustreret af Gudmund Hentze. Gyldendal 1909.

Trykt i 850 ekspl., nævnt i auk. 1943. Ekspl. på bølgepapir nævnt i auk. 1932.

1910-1914

- F. Hendriksen: *Mennesker og Oplevelser*. [Privattryk] 1910.
110 nummererede og signerede ekspl. nævnt i auk. 1945 og 1951. Heraf er 10 på japanpapir (auk. 1924: F. Hendriksens ekspl.; jvf. auk. 1933: endnu et ekspl.). Ikke i boghandlen (DB). Særtryk af billedbilaget "Fra Kjøbenhavn." i 100 nummererede og signerede ekspl. nævnt i Jensen nr. 1030.
- J.P. Jacobsen: *Samlede Skrifter*. 6. Udgave. I-II. Gyldendal 1910.
Særudgave i 500 ekspl. på kludepapir, hvoraf nogle i forlagsbind af pergament dekoreret af Gudmund Hentze (Plesner nr. 2570-71). Disse kostede uindb. 9 kr., indb. 14,50 kr.; i ord. udg. indb. 5 og 6,50 kr. (DB).
- Kai Friis Møller: *Digte 1908-10*. Gyldendal 1910.
Ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1943. Det har tilhørt forlæggeren Peter Nansen.
- Johs. V. Jensen: *Skovene*. Gyldendal 1910.
Bibliofiludgave, hvoraf 300 ekspl. på japanpapir og 950 på hollandsk papir (DL). Pris indb. 12 og 9 kr. (DB).
- Chr. Rimestad: *De høstlige Hymner*. [Digte]. Jespersen 1910.
Trykt i 350 nummererede ekspl., hvoraf 300 i boghandlen (DL).
- O.C. Molbech: *Emigrantens Sange*. (Gyldendals Forlagstrykkeri) 1910.
Trykt som manuskript i 150 nummererede ekspl. (DL).
- [Facsimile-Udgave af] *En lysthelige Historie aff Jon Presth / Gotfred af Ghemens* Udgave af 1510. Hermann-Petersens Forlag 1910.
Kolofon: Trykt i 225 nummererede ekspl. – Pris indb. 10 kr. (DB).
- [Facsimile-Udgave af] *Guillaume Caoursins Beretning om Belejringen af Rhodos / Johan Snels Udgave af 1482 [og Gotfred af Ghemens 1508]*. Hermann-Petersens Forlag 1910.
Kolofon: Trykt i 225 nummererede ekspl. – Pris indb. 10 kr. (DB).
- [Facsimile-Udgave af] *Flores og Banzeflor. / Gotfred af Ghemens* Udgave af 1510. Hermann-Petersens Forlag 1910.
Trykt i 225 nummererede ekspl. (Olsen nr. 1947). Pris indb. 10 kr. (DB).
- Theodor Ewald: *Danske Dronninger uden Krone*. I-IV [i 5 bd.]. Chr. Flor 1911.

- Også på bedre papir (DL). Der er tale om 50 sæt, der af forlæggeren averteredes som bibliofile tryk på særligt papir og solgt uindb. for 8 kr.; i ord. udg. var prisen for et sæt i to bind 4,85 kr. (Fund og Forskning bd. 45, 2006, s. 124f; DB).
- Camillus Nyrop: J.C. Jacobsen. Et Mindeskrift. [Privattryk udgivet af Carlsberg Laboratoriet]. 1911. 4to.
Ikke i boghandlen (DB). 30 ekspl. på japanpapir er nævnt i auk. 1924.
- N.F.S. Grundtvig: Den gamle Dagvise. Den signede Dag. Med Tegninger af Joakim Skovgaard. Forening for Boghaandværk 1911. Fol.
Trykt i 450 nummererede ekspl. Nr. 1-15 på japanpapir nævnt i auk. 1945.
- Peder Palladius: Danske Skrifter udg. af Lis Jacobsen I-V. Universitets-Jubilæets danske Samfund 1911-26.
25 nummererede ekspl. på bøttepapir nævnt i auk. 1941 og Petersen nr. 540. I DB betegnes disse som bibliofiltryk, der kostede omtrent dobbelt så meget som ord. udg.
- Fr. Paludan-Müller: Adam Homo. I-II. Gyldendal 1912.
Også ekspl. på indiapapir à 9 kr.; i ord. udg. 6. kr. (DB)
- Kr. Zahrtmann: Lovisa. [Illustreret privattryk]. 1912.
Trykt i 315 nummererede ekspl., hvoraf 11 på håndgjort japanpapir, nævnt i auk. 1953. De var ikke i boghandlen (DB).
- Karl Madsen: Maleren Theodor Philipsen. Udgivet af Kunstforeningen 1912. 4to.
Ikke i boghandlen (DB). 15 nummererede ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1955-56; jvf. auk. 1933: på stort håndgjort japanpapir.
- Gravminder fra Københavns og Frederiksbergs Kirkegaarde. Udg. af Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse. [Med billeder og 55 tvl.]. 1912. 4to.
Særudgave nævnt i auk. 1917.
- Angul Hammerich: Musik-Mindesmærker fra Middelalderen i Danmark. Gad 1912. 4to.
Trykt i 100 nummererede ekspl. à 18 kr. indb. (DB).
- Lis Jacobsen: Kvinde og Mand. En Sprogstudie. Gyldendal 1912.
3 nummererede ekspl. på bøttepapir nævnt i Petersen nr. 2051.
- Lis Jacobsen: Sprogets Forandring. Hagerup 1913.
25 nummererede ekspl. på japanpapir nævnt i Petersen nr. 2052.
- Axel Olrik (udg.): Danske Sagn og Æventyr fra Folkemunde. Første Samling. Tegninger af Niels Skovgaard. Foreningen "Fremtiden" 1913. 4to.

- 8 nummererede ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1955.
- Fyrretyve Billeder efter Skitser og Studier af Kr. Zahrtmann. [Ved H. Chr. Christensen og F. Hendriksen]. [Privattryk] 1913. 4to.
Trykt i 158 ekspl., hvoraf 8 nummererede på japanpapir, nævnt i auk. 1955.
- Olaf Hansen: I Høstnatten. [Drama]. Jespersen 1914.
Også på fint papir à 2,50 kr.; i ord. udg. 1 kr. (DB).
- Olaf Hansen: I Rungsted Kro. [Drama]. Jespersen 1914.
Også på ekstrar fint papir à 3,50 kr.; i ord. udg. 2 kr. (DB).
- Vilhelm Wanscher: Grækernes Syn paa Kunst. Med Tegninger af Forfatteren. Gyldendal 1914.
315 nummererede ekspl. nævnt i auk. 1943-44 (bl.a. ekspl. nr. 295).
Der findes også signerede ekspl. i kvartformat trykt på håndgjort hollandsk papir (Katalog 24, Vangsgaards Antikvariat 2008), s. 168).
- A. Fabricius: Illustreret Danmarkshistorie for Folket. Fjerde Udgave. I-II. Gyldendal 1914-15. 4to.
Ekspl. i luksusudgave nævnt i auk. 1928, 1933-36 og 1940, men ikke i DB. Denne kostede 15 kr. uindb. og 36 kr. indb. i læderbind; i ord. udg. 7,20 uindb. og 11 kr. indb. i ét shirtingsbind, 17 kr. i to bind med læderryg (annonce i Bogvennen 21. marts 1917).
- Rudyard Kipling: [Værker. Pio ca. 1914-22].
Ca. 1914 begyndte Pio at fremstille luksuseksemplarer af forlagets mange Kiplingbøger i 50 nummererede ekspl. på håndgjort hollandsk papir og indbundet i helt skind med forgyldt dekoration af Valdemar Andersen (Magasin 2. årg. nr. 4, 1987, s. 18). Prisen var f.eks. for digtsamlingen "Banjoen synger," 1921, 35 kr.; i ord. udg. 6,50 kr. uindb. (DB). DB har kun registreret nogle få bind i luksusudgaven, men f.eks. er "Soldatersange" fra 1914 nævnt i bibliofiludgave i auk. 1918, og et sæt på 20 bind af luksusudgavens nr. 1 er nævnt (men ikke specificeret) i Katalog 90 fra Peter Grosells Antikvariat, Nov.-dec. 2008, nr. 939.

1915

- Hans Mikkelsens [dvs. Ludvig Holbergs] Comedier. Udg. af Carl S. Petersen. 1-3. 1914. 4to.
Særtryk i 20 nummererede ekspl. [af Holbergs Samlede Skrifter 2-3, Gyldendal 1914-15] nævnt i auk. 1941.
- Ludvig Holstein: Løv. Nye Digte. Vignetter og Udstyr af Kr. Kongstad. Gyldendal 1915.

- Trykt i 625 ekspl. à 5 kr. (DB). Nummererede ekspl. nævnt i auk. 1942-48 (bl.a. nr. 525), men ikke i DL. Ekspl. på bølgepapir nævnt i auk. 1925 (Gustav Philipsens ekspl.).
- Johs. V. Jensen: Olivia Marianne. Gyldendal 1915.
10 nummererede ekspl. på imit. japanpapir (hvoraf nr. 1 har tilhørt Peter Nansen) nævnt i auk. 1943, men ikke i DB og DL.
- Knut Hamsun: Segelfoss By. I-II. Gyldendal 1915.
Også i 100 nummererede ekspl. på hollandsk bølgepapir nævnt i Scavenius nr. 1287-88 og auk. 1945 (ekspl. nr. 84), men ikke i DB. Jvf. "Markens Grøde," 1917.
- Anker Kirkeby: Store Øjeblikke. Gyldendal 1915.
12 ekspl. i bibliofiludgave nævnt i auk. 1917.
- Hans Nikolaj Hansen: 50 Billeder efter Malerier og Tegninger samlede og udg. af H. Chr. Christensen. [Illustreret]. Bluhme 1915. 4to.
Trykt i 150 nummererede ekspl. à 12 kr. (DB). Der findes både nummererede og unummererede ekspl. (auk. 1953-54). Særudgave nævnt i auk. 1925.
- Mario Krohn: Maleren Christian Købkes Arbejder. Kunstforeningen 1915. 4to.
Ikke i boghandlen (DB). 12 ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1924, hvoraf et har tilhørt F. Hendriksen.
- Joakim Skovgaards Billeder i Viborg Domkirke. Arbejdets Historie. Forening for Boghaandværk 1915. 4to.
Kolofoner: Trykt i Fagskolen for Boghaandværk på håndgjort papir fra De forenede Papirfabrikker i et oplag på 1000 ekspl. plus 12 nummererede ekspl. på håndgjort japanpapir.
- Jens Lund: Drømmenes Bog. [Illustreret]. Hasselbalch 1915. Fol.
Trykt i 313 nummererede ekspl. à 15 kr. (DB).
- Peter Nansen: Brevet, der ikke blev aabnet. Forlagstrykkeriet [dvs. Gyldendals trykkeri] 1915.
Særtryk af Tilskueren, ikke i boghandlen (DB). Et ekspl. på håndgjort papir nævnt i auk. 1925. Det har dedikation til Gustav Philipsen.
- Peter Nansen: Brødrene Menthe. Trykt som Manuskript 1915.
Kolofon: Udgivet af en lille kreds af forfatterens venner og trykt i 175 nummererede ekspl. på håndgjort hollandsk bikube fra Van Gelder Zonen. – Trykklummen er i lille oktavformat, papiret "stort papir" i kvartformat. Ekspl. blev revet væk til en pris af 20 kr. (notits i Bogvennen 11. okt. 1916), men var ikke i boghandlen (DB). Derudover er trykt 8 nummererede ekspl. benyttede af forf. som gavekspl. (Kata-

- log 25, Januar 2009, Vangsgaards Antikvariat. s. 46). I ordinær udgave, Gyldendal 1916, var prisen 3,50 uindb., i skindbind 6,50 kr.
- Vilhelm Herold 1893-1915. [1915]. 4to.
(På 34 upag. sider). Nr. 61 af 100 nummererede ekspl. nævnt i auk. 1945.
- Salmonsens Konversationsleksikon. 2. Udgave. 1-26. 1915-30.
25 nummererede ekspl. på indiapapir nævnt i auk. 1939.
- [Max Lester udgav under pseudonymet "Xam" 1915-18 en række små digtsamlinger trykt som manuskript i 20-50 nummererede ekspl., som ikke er medtaget. De anføres i DL og DB, hvor dog mangler "Lys og Skygge" fra 1917, registreret i Olsen nr. 2126].

1916

- Louis Bobé: Fra Renaissance til Empire. Hagerup 1916.
Også i luksusudgave trykt i 150 nummererede ekspl. à 15 kr.; i ord. udg. 4 kr. (DB). Ekspl. nr. 141 nævnt i auk. 1943.
- Th. Oppermann: Billedhuggeren Herman Ernst Freund. Gad 1916.
5 nummererede ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1940.
- Lis Jacobsen m.fl.: Peter Nansen. Hyldest og Hilsen fra Digtere og Videnskabsmænd Maj 1916 (Gyldendal).
Kolofon: Oplag 300 ekspl. Nr. 1-5 trykt paa japanpapir / Nr. 6-300 paa Van Gelder papir. – Førstnævnte ikke i handlen, sidstnævnte kostede 15 kr. (DB).
- Peder Palladius: Bogen om Sankt Peders Skib [1554]. Udg. af Lis Jacobsen. Gyldendal 1916. 4to.
210 nummererede ekspl. nævnt i auk. 1943 og Jensen nr. 1283 (ekspl. nr. 95). Pris 12 kr. (DB). Ekspl. trykt med rødt og sort på Van Geldern Zonen papir nævnt i Katalog 25, Januar 2009, Vangsgaards Antikvariat, s. 206.
- Erich Erichsen: Den tavse Dansker. 9. og 10. Oplag. Hagerup 1916. Kolofon (i begge oplag): Heraf 100 nummererede ekspl. i bibliofiludgave trykt i større format på bølgepapir fra Van Gelder Zonen. Pris 12 kr.
- Kai Friis Møller: Tolv gamle Julerim. Billeder og Zirater af Axel Nygaard. Pio 1916.
Bibliofiludgave trykt i 450 nummererede ekspl. à 6 kr. (DB).
- Kai Friis Møller (red.): Belgien. Pio 1916. 4to.
Trykt i 1000 nummererede ekspl. (auk. 1948). Nummereret ekspl. i bibliofiludgave nævnt i auk. 1919, ekspl. i særudgave i auk. 1951. Nummerering ikke nævnt i DB.

- B.S. Ingemann: Morgen- og Aftensange. Lybecker 1916. 4to.
På 32 sider og trykt i 500 nummererede ekspl. à 3 kr. (DB).
- Sophus Michaëlis: Æbelø. [3. udgave]. Gyldendal 1916.
Bibliofiludgave i 525 ekspl., hvoraf 500 i handlen à 15 kr. indb. i skindbind. (DL, DB). Ekspl. nr. 17 med dedikation nævnt i auk. 1947 er formentlig et af de 25 ekspl., som ikke var i handlen.
- Sophus Michaëlis: Den blaa Ridder. [Eventyrkomedie]. Illustreret af Kr. Kongstad. Gyldendal 1916.
Trykt i 550 nummererede ekspl., hvoraf 500 i handlen à 10 kr. (DL, DB; jvf. auk. 1944: ekspl. nr. 410).
- Jeppe Aakjær: Hvor der er gjærende Kræfter. Gyldendal 1916.
Også 50 ekspl. i bibliofiludgave på bøttepapir (DB, DL). Disse er (til dels?) nummererede (auk. 1944: ekspl. nr. 12). Pris 7 kr.; i ord. udg. 2,50 kr.
- Jeppe Aakjær: Liv og Sang. Digte i Udvalg. (Gyldendals smaa Digtsamlinger) 1916.
Også i bibliofiludgave i 300 ekspl. på mat krideret papir (DL). Disse er (til dels?) nummererede og signerede af forf. (Plesner nr. 4301: ekspl. nr. 37) og kostede 5 kr. uindb., 9 kr. indb.; i ord. udg. 6,75 indb. (DB).
- Jeppe Aakjær: Vejr og Vind og Folkesind. Digte. Gyldendal 1916.
Også i 100 ekspl. på dansk kludepapir (DL, ikke nævnt i DB).
- Axel Juel: Himmel og Hav. Marinedigte. Gyldendal 1916.
Trykt i 575 nummererede ekspl. nævnt i auk. 1946 (ekspl. nr. 338), men ikke i DL.
- Heinrich Heine: Nordsøen 1825-26. Oversat af P.N. Holst. Gyldendal 1916.
Trykt i 340 ekspl. à 3 kr. (DB). De er nummererede (Olsen nr. 2050: ekspl. nr. 202).
- La Fontaines Fabler i Udvalg. Med Illustrationer af Viggo Jastrau. Erik H. Jungs Forlag Aarhus 1916.
I annonce (Bogvennen 6. dec. 1916) averteres bogen som en "Bibliophil-Udgave," trykt på ægte Van Gelder Zonen håndgjort papir i stort format i 350 nummererede og af oversætteren Samuel Prahls signerede ekspl. – Pris 35 kr. (DB).
- Knud Bokkenheuser: Der var engang -. Schønberg 1916.
I annonce nævnes (Bogvennen 6. dec. 1916), at en del af oplaget er trykt som luksusudgave i 100 nummererede af forfatteren signerede ekspl. Pris 10 kr.; i ord. udg. 2,50 kr. (DB).
- Thora Visby-Petersen: Himalaya gløder. Schønberg 1916.

- 100 nummererede ekspl. i luksusudgave indb. i ruskind à 20 kr.; i ord. udg. 7,50 kr. (Bogvennens Aarsrevy 1916).
- Chr. Olufsen: Gulddaasen. Et Lystspil. Lybecker 1916.
Også i bibliofiludgave i 200 nummererede ekspl. i kvartformat à 8 kr.; i ord. udg. 1,75 kr. (DB; jvf. DL III s. 258).
- Hans Kyrre: Henrik Hertz. Hagerup 1916.
Også i særudgave, på et indsat blad betegnet som bibliofil udgave trykt i 150 nummererede ekspl. på engelsk Cromo-Papir; jvf. auk. 1945: ekspl. nr. 130). Der er tale om aftryk på "stort papir." Pris 20 kr.; i ord. udg. 5 kr. uindb., 8 kr. indb. (DB).
- Alf Larsen: Billeder fra den gamle Stue. [Digte]. Gyldendal 1916.
Bibliofiloplag i 100 ekspl. à 10 kr.; i ord. udg. 3,50 kr. (DB).
- Johannes Poulsen: Gennem de fagre Riger. [Illustreret]. Pio 1916.
Af oplaget er 200 ekspl. trykt på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen nummererede og signerede af forf. à 15 kr.; i ord. udg. 6,50 kr. uindb., 10,50 kr. indb. i silke (Bogvennens Aarsrevy 1916).
- Haandbog i Bibliotekskundskab. Udg. af Svend Dahl. Lybecker 1916.
Også trykt i 8 nummererede ekspl. på særligt papir, hvoraf et ekspl. i privateje er med dedikation fra Dahl til Lybecker.
- Angul Hammerich: J.E.P. Hartmann. Gad 1916.
Bibliofiludgave trykt i 200 ekspl. à 10 kr.; i ord. udg. 5 kr. (annonce i *Bogvennen* 24. jan. 1917).
- Gammeldags Skæmt hos Fynbo, Jyde og Sjællandsfar. Udg. af Marius Kristensen og Johs. Brøndum-Nielsen for Selskab for nordisk Filologi. Gyldendal 1916.
Trykt i 350 nummererede ekspl. (ifølge Brøndum-Nielsen-bibliografi). Pris 4 kr. (DB).
- Olfert Ricard: Dengang han vandrede her. 9 Fantasier. Illustreret af Viggo Bang. Frimodt 1916.
Også i særudgave i stort oktavformat trykt i 120 nummererede ekspl. (DL), men ifølge DB i 210 ekspl. à 10 kr. uindb. og 22,50 indb.; i ord. udg. henholdsvis 3 og 5 kr.
- Ditleff Zeppelin: Fugletræk. [Essays m.m.]. Med indledning af Johs. V. Jensen og Otto Gelsted]. Gyldendal 1916.
Trykt i 550 ekspl., hvoraf 500 kom i handlen (DL). Disse var på hollandsk papir og nummererede og kostede 6 kr. (Bogvennens Aarsrevy 1916).
- Erik Stokkebye: Avalon. Digte. Gyldendal 1916.
Salgsoplag 300 ekspl. på haandgjort bøttepapir à 3 kr. (Bogvennens Aarsrevy 1916; ikke oplyst i DL).

- Johs. Jørgensen: Af det dybe. (Digte). [2. udgave]. Gyldendal 1916.
Trykt i 550 ekspl., hvoraf 500 kom i handlen (DL).
- Johs. Jørgensen: Mit Livs Legende. 1-6. Gyldendal 1916-19.
25 ekspl. af hvert bind i bibliofiludgave à 8-16 kr., i ord. udg. à 2,50-7,50 kr. (DL, DB). Bibliofiludgaven formentlig identisk med særudgave på skrivepapir nævnt i auk. 1934.
- Johs. V. Jensen: Aarbog 1916-1917 [2 bd.]. Gyldendal 1916-17.
Særudgave i 25 ekspl. på henholdsvis bedre og krideret papir (DL; ikke nævnt i DB). I katalogen over Gyldendals prisnedsættelse 1931 betegnes særudgaven som bibliofiludgave.
- Carl S. Petersen og Vilhelm Andersen: Illustreret dansk Litteraturhistorie. 1-4. Gyldendal (1916)-1934.
Særudgave på tykt papir nævnt i auk. 1939.

1917

- Johs. V. Jensen: Digte. [2. udgave]. Gyldendal 1917.
Trykt i 500 nummererede salgsekspl. på imit. japanpapir à 6 kr. (DL, DB).
- Knut Hamsun: Markens Grøde. I-II. Gyldendal 1917.
Også trykt i 100 nummererede ekspl. på stort hollandsk bølgepapir nævnt i Scavenius nr. 1289-90, auk. 1925 og 1942. Se også under 1918 og 1919.
- Sigbjørn Obstfelder: Skrifter. 1-2. Gyldendal 1917.
Luksusudgave i 100 nummererede ekspl. nævnt i auk. 1944 (ekspl. nr. 99). De er trykt på hollandsk bølgepapir (auk. 1931).
- H.H. Seedorff Pedersen: Hyben. Digte. [1.-2. oplag]. Pio 1917.
1. oplag trykt i 500 ekspl., hvoraf 50 på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen (DL). Pris 5 kr.; i ord. udg. 2,50 kr. (DB).
- Gamle danske Folkeviser. Udvalgte af Ida Falbe Hansen. Hage & Clausen 1917.
Trykt i 325 nummererede ekspl. à 6 kr. (DB).
- Ch. Baudelaire: Digte. Oversatte ved Sophus Claussen m.fl. Gyldendal 1917.
Trykt i 500 nummererede salgsekspl. à 5,75 kr. (DB).
- Heinrich Heine i et lille Udvalg ved H. Weitemeyer. Lybecker 1917.
Trykt i 500 nummererede ekspl. à 6,75 kr. (DB). Ifølge annonce "For Bogelskere" var kun de 425 ekspl. i boghandlen (Bogvennen 7. nov. 1917, med tilf.: kun ca. 80 ekspl. tilbage).
- Uffe Birkedal: Lord Byrons Liv og Digtning. Nyt nordisk Forlag [1917].

- Trykt i 325 nummererede ekspl. à 12,50 kr. (DB). Nummerering ikke nævnt i DL.
- Friederike Brun: Ungdoms-Erindringer. Udg. af Louis Bobé. Hagerup 1917.
Kolofon: Trykt i 600 nummererede ekspl. – Numrene er tilskrevet med blæk og signerede af Bobé. Pris 8 kr. indb. [i kartonnage] (DB).
- Victor Krohn: Kastelets Volde og Udenværker. [Illustreret]. Nyt nordisk Forlag 1917.
33 ekspl. trykt på bøttepapir nævnt i auk. 1924 (F. Hendriksens ekspl.), men ikke i DB.
- Vilhelm Østergaard: Olaf Poulsen. Et Jubilæumsskrift. [Rigt illustreret]. Gyldendal 1917.
150 ekspl. i luksusudgave à 25 kr.; i ord. udg. 15 kr. (Bogvennen 21. marts 1917).
- Lycke-Bogen. Udg. af Selskab for Nordisk Filologi ved Johs. Brøndum-Nielsen. Gyldendal 1917.
Kolofoner: Oplag 300 salgsekspl. på papir fra Van Geldern Zonen. Disse er ifølge Brøndum-Nielsen-bibliografi nummererede. Pris indb. [i kartonnage] 9 kr. (DB).
- C.J. Salomonsen: Smaa Arbejder. Privattræk 1917.
Ikke i boghandlen (DB). Ekspl. på håndgjort papir nævnt i auk. 1921.
- H. Chr. Christensen: Fortegnelse over Kr. Zahrtmanns Arbejder. [Privattræk] 1917.
Trykt i 150 ekspl. (DB). De er nummererede (auk. 1940-42). 3 ekspl. på håndgjort papir, som har tilhørt forfatteren, med indklæbde billeder nævnt i auk. 1925.
- Julie Eckersberg: Optegnelser om hendes Fader C.W. Eckersberg. Forening for Boghaandværk 1917.
Kolofon: Trykt i 950 ekspl., hvoraf 11 nummererede på håndgjort japansk papir. Jvf. auk. 1955: nr. 8-9 på japanpapir.
- Det skønne København. Red. af Kai Friis Møller. [Med 71 billeder oplæbet på karton]. Pio 1917.
100 ekspl. i luksusudgave på håndgjort papir og kartonnerede à 25 kr.; i ord. udg. 15 kr (Bogvennens Aarsrevy 1917, s. 5). De 100 ekspl. er nummererede (auk. 1923: ekspl. nr. 17 i édition de luxe).
- Aage Matthison-Hansen: Oprørerne fra Kienchow. Historisk Drama i tre Akter. [Illustreret]. Privattræk 1917.
Trykt i 250 nummererede ekspl. og 25 biblioteksekspl. (DL).

Ovid: Elskovskunsten. Oversat af Walt Rosenberg. Med 10 Original-litografier udført paa Japanpapir samt Vignetter af Axel Salto. Cato 1917. 4to.

Trykt i 350 nummererede ekspl. à 35 kr. (DB).

Molière: De zirlige Damer. Oversat af Poul Reumert. Hage & Clausen 1917.

Med dekoration af Kr. Kongstad og trykt i 325 nummererede ekspl. (Olsen nr. 2158). Pris 4 kr. (DB).

V.J. von Holstein-Rathlou: Om Thomas Kingo. [Disputats]. Schönberg 1917. 4to.

Også udgivet på finere papir med 1 portrættavle og Kingos portræt på omslaget (DL).

Arnold Bennett: Levende begravet. (Gyldendals 1-Krones Bøger). Gyldendal 1917.

Kolofon: Af bogen er samtidig trykt 500 ekspl. på bedre papir. Pris ifølge DB 3 kr.

Jens Thiis: Fransk Aand og Kunst. Bd. 1. Gyldendal (Kristiania) 1917 / 1918). 4to.

835 forudbestilte nummererede og signerede ekspl. nævnt sidst på året 1917 (Bogvennens Aarsrevy 1917, s. 15). Det endelige resultat blev et 1. oplag på 935 ekspl., nævnt i Hegel nr. 4749, men da der stadig indløb bestillinger, blev der trykt et ekstra oplag, som ifølge dettes kolofon omfattede nummererede ekspl. frem til nr. 1410.

Aarbog for Bogvenner. Red. af Svend Dahl. I-IX. Pio 1917-1925; registerbind 1927.

Trykt på godt papir og i kartonnager af Anker Kyster. Oplag fra 500 til 750 nummererede ekspl. (sidstnævnte tal gælder kun årg. 1919). Af første årgang findes et ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1924. Det har tilhørt F. Hendriksen.

Pios Vignetbøger. Udg. for Pios Forlag af Kai Friis Møller i 18 bind 1917-21.

Trykt i smukt og varieret typografisk udstyr i lille oktavformat i oplag på op til 1500 ekspl., hvortil kom enkelte optryk. Flere er dekoreret af Axel Nygaard. I kolofonerne oplyses, at et antal ekspl., først 25, derpå 50-75, er trykt som "exemplaires de luxe" på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen, hvoraf flere er set nummererede. Prisen på disse lå på omkring eller lidt over det dobbelte af, hvad bøgerne kostede i ordinær udgave. De enkelte bind er specificeret i DB under serietitlen og ikke medtaget her.

1918

- J.P. Jacobsen: Skrifter. 8. Udgave. I-II. Gyldendal 1918.
En del af oplaget i særudgave på bøttepapir à 22 kr.; i ord. udg. 8 kr. (DB).
- L.C. Nielsen: Udvalgte Digte. Gyldendal 1918.
Også udgivet på fint papir à 8 kr.; i ord. udg. 4,75 kr., oplyst i DL og DB, uden at det nævnes, at ekspl. på fint papir består af 75 nummererede ekspl. trykt på håndgjort papir (Bogvennen 27. marts 1918, s. 469).
- H.H. Seedorff Pedersen: Hyben. 3. Udgave [med dekoration af Axel Nygaard]. Pio 1918.
500 ekspl. på Van Gelder Zonen papir à 19 kr.; i ord. udg. 6,50 kr. (DL, DB).
- H.H. Seedorff Pedersen: Fra Danmark til Dvina. Nye Digte. [1.-2, oplag]. Pio 1918.
1. oplag trykt i 600 ekspl. hvoraf 100 nummererede og signerede af forf. på Van Gelder Zonen papir (DL). I DB er sidstnævnte betegnet som luksusudgave solgt à 20 kr.; pris i ord. udg. 7,50 kr.
- Kai Hoffmann: Den store Vaar. Digte. Pio 1918.
Også i luksusudgave à 15 kr.; pris i ord. udg. 5,75 kr. (DL, DB).
- Aage Hermann: Krigens Digte [2. udgave. Med dekorationer i farver af O. Wennerberg]. Christians-Pressens Forlag 1918.
Trykt [på karduspapir] i 295 ekspl. à 5 kr (DB). De er nummererede (Olsen nr. 2055: ekspl. nr. 239). Hverken oplagstal eller nummerring nævnt i DL.
- Sophus Claussen: Løvetandsfnug. [Erindringer, taler m.v.]. Gyldendal 1918.
Også som særudgave i nummererede 200 ekspl. [på stort papir] med portrættavle tegnet af Johs. Glob og autograffacsimile (DL). Disse kostede 25 kr.; i ord. udg. 6,75 kr. (DB).
- Olaf Hansen: Fra Løvspring til Løvfald. Udvalgte Digte. Pio 1918.
Også trykt på håndgjort papir i 50 ekspl. (DL), i DB betegnet som luksusudgave. Pris 15 kr.; i ord. udg. 6 kr.
- Holger Rasmussen: I Eftersomren. Udvalgte Digte. Pio 1918.
Også trykt i 600 ekspl. på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen (DL). Pris (uspec.) 3,75 kr. (DB).
- T. Vogel-Jørgensen: Professor Tempus. Illustreret af [Thor] Bøgelund. Nordiske Forfatteres Forlag 1918.

- Foruden i ordinær udgave trykt på indpakningspapir i 25 af forf. nummererede og signerede ekspl. (DL; ikke nævnt i DB).
- J. Chr. Hedegaards Reise fra Kiøbenhavn til Weile Anno 1796. Udg. af Julius Clausen. Gyldendal 1918.
Kolofon: Trykt i 450 nummererede ekspl. på papir fra Van Gelder Zonen. – Pris indb. [i kartonnage med påklæbet omlagstegning af Kr. Kongstad] 8 kr. (DB). Nr. 8 af 50 private tryk på skrivepapir nævnt i Katalog 25, Januar 2009, Vangsgaards Antikvariat, s. 87.
- H.A. Brorson: Psalmer i Udvalg ved O. Gelsted og P. Uttenreiter. Originalitografi og Vignetter af Axel Salto. Nyt nordisk Forlag 1918.
Trykt i 350 ekspl. à 25 kr. (DB). De er nummererede (auk. 1946 og Olsen nr. 1940: ekspl. nr. 238).
- Aristofanes: Acharneerne. Oversat af M. Cl. Gertz. Tegninger af Sigurd Wandel. M.P. Madsen 1918.
Udgave i kvartformat trykt i 400 ekspl. à 35 kr. (DB). 300 ekspl. er nummererede (auk. 1943: ekspl. nr. 270). I ord. udgave i oktavformat var prisen 3,75 kr. (DB).
- Dante: Lyrisk Digtning. Oversat af Johs. Dam. Pio 1918.
Trykt i 300 nummererede ekspl. à 42,50 kr. (DB).
- Ch. de Laclos: De farlige Bekendtskaber. I-II. Pio 1918.
Trykt i 700 nummererede ekspl. à 55 kr pr. ord. sæt og i sæt på håndgjort papir [fra Van Gelder Zonen] à 125 kr. pr. sæt (DB). Disse var nummererede 1-50 (Scavenius nr. 703-04 og auk. 1943: ekspl. nr. 49).
- Svend Hammershøi: Thorvald Bindesbøll. Keramiske Arbejder. [Illustreret og med 50 tvl.]. Georg Kleis 1918. 4to.
Trykt i 300 nummererede ekspl. (auk. 1940). Pris 45 kr. (DB).
- Georg Nygaard: Emil Aarestrup. Bidrag til en Bibliografi. Christianspressen 1918.
Trykt i 195 nummererede ekspl. [på håndgjort papir] (Olsen nr. 2187). Pris indb. 9,50 kr. (DB).
- Georg Nygaard: Carl Bagger. Bidrag til en Bibliografi. Christianspressen 1918.
Trykt i 195 nummererede ekspl. [på håndgjort papir] (Olsen nr. 2188). Pris indb. 8,50 kr. (DB).
- Johan Ludvig Heiberg: De Nygifte. Ved Hans Brix. [Med dekoration af J.P. Bie]. Christianspressen 1918.
Kolofoner: Trykt på hollandsk bøttepapir fra Van Gelder Zonen i 675 nummererede ekspl. og 35 "Presseeksemplarer." Pris pr. nummereret ekspl. 15 kr. indb. (DB). Nogle ekspl. solgtes indb. i hånddekoreret pergament á 50 kr. (forlagsbrochure).

- Johan Th. Lundbyes danske Landskabstegninger. Udg. [og forlagt] af Aage Marcus. 1918. 4to.
Trykt i 360 nummererede ekspl., som ikke kom i boghandlen (DB).
– Ny og mindre luksuspræget udg. 1919.
- Edgar Allan Poe: Digte. Oversatte af Otto Rung. Med Vignetter af Gudmund Hentze. Pio 1918.
Trykt i 350 nummererede ekspl. à 20 kr. (DB; jvf. auk. 1948: ekspl. nr. 329).
- St. St. Blicher: Præsten i Vejlbye. Ved Carl S. Petersen. [Med dekoration af Kr. Kongstad]. Udg. og trykt af Chr. Christensen 1918.
Kolofoner: Trykt i 889 nummererede ekspl. på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen og 5 på japanpapir samt 75 "Presseeksemplarer;" jvf. unummereret ekspl. i Katalog 25, Januar 2009, Vangsgaards Antikvariat, s. 14. Pris i kartonnage 29 kr. (DB).
- Adam Oehenschläger: Helge. Med Tegninger af Sigurd Olrik. Høst 1918. 4to.
Kolofon: Trykt i 1375 ekspl., hvoraf 100 på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen og 25 på papir fra den kejserlige japanske papirfabrik i Tokio. – Prisen var i ord. udg. 10 kr., på hollandsk papir 20 kr. og på japanpapir 35 kr. (DB). Ekspl. nr. 4 på japanpapir nævnt i auk. 1945.
- Julius Clausen: Chr. Winthers Digt-Cyklus til Een. Gyldendal 1918.
Trykt i 500 nummererede salgsekspl. à 8 kr. (DB). Særudgave i 70 nummererede ekspl. betegnet som private tryk nævnt i Katalog over Chr. Gullmanns Bogsamling, 1934, nr. 2510 og Petersen nr. 1785.
- Liselund. Udg. ved Louis Bobé og Chr. Axel Jensen m.fl. af Foreningen af 3. December 1892. [Med 66 billeder og 56 tavler]. Erslev 1918. Fol.
620 nummererede ekspl. på håndgjort papir nævnt i Jensen nr. 1136. Pris 75 kr. (DB).
- Bogen om Bakkehuset. Udg. af Dansk Forfatterforening. [Illustreret]. Gyldendal 1918.
Kolofon: Fremstillet i 500 nummererede salgseksemplarer. Pris 25 kr. (DB). 75 private, nummererede tryk er nævnt i Petersen nr. 20 og auk. 1944-45.
- Frits Heide: Fra Frederiksberg Have til Bakkehuset. [Illustreret]. Nyt nordisk Forlag 1918.
Trykt i 300 nummererede ekspl. à 15 kr. (DB).
- (Peder Palladius): Den ældste danske Alterbog. 1556. Udg. af Lis Jacobsen. Gyldendal 1918.

- 320 nummererede ekspl. på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen nævnt i Jensen nr. 793. Pris 25 kr. (DB).
- Frejlif Olsen: *Min Fængselsdagbog*. Trykt som Manuskript 1918.
Kolofon: Udgivet af hans venner og trykt i 300 ekspl. – 10 nummererede ekspl. trykt på stribet antikt papir nævnt i auk. 1942 og Jensen nr. 1282.
- J.L. Lybecker: *Erindringer fra mine Læreaar*. Trykt som Manuskript / Ikke i Boghandelen 1918.
Kolofon: Trykt i 200 ekspl. på papir fra Van Gelder Zonen.
- Eiler Nystrøm: *Den danske Komadies Oprindelse*. Gyldendal 1918.
3 ekspl. på håndgjort hollandsk papir nævnt i Petersen nr. 1122.
- C.A. Clemmensen: *Tivoli gennem 75 Aar 1843-1918*. Nyt nordisk Forlag 1918. 4to.
100 nummererede ekspl. nævnt i Scavenius nr. 753 og auk. 1948. Pris (uspec.) 50 kr. (DB).
- Herman Bangs *Vandreaar*. Fortalt i *Breve til Peter Nansen*. Koppel 1918.
Også i bibliofiludgave i 170 ekspl. på håndgjort papir à 25 kr.; i ord. udg. 7,50 kr. (DL, DB). De 170 ekspl. er nummererede (Petersen nr. 1794 og auk. 1946: ekspl. nr. 133). Ekspl. på stort papir, som har tilhørt Peter Nansen, er nævnt i auk. 1943.
- Johs. Hohlenberg: *Michel de Nostredame, kaldet Nostradamus*. Nyt Nordisk Forlag 1918.
Trykt i 229 nummererede ekspl. à 29,50 kr. (DB); ifølge auk. 1940 er antallet 299 (ekspl. nr. 143). – 2. udg. samme år.
- Sophus Michaelis og Alfred Bramsen: *Vilhelm Hammershøi*. [Med 66 tvl., hvorpå indklæbede illustrationer]. Gyldendal 1918.
Trykt i 850 ekspl., hvoraf 500 i handlen à 48 kr. Særudgave i 25 ekspl. i kvartformat à 100 kr. (DL, DB). Alle er nummererede (auk. 1949: stort ekspl. nr. 18; auk. 1945: ord. ekspl. nr. 797).
- Knut Hamsun: *Markens Grøde*. I-II. Gyldendal 1918.
Bibliofiludgave nævnt i auk. 1926. Jvf. under 1917 og 1919.
- Charles Dickens: [Værker i illustreret udgave]. Hasselbalch 1918-20.
Værkerne udgjorde 29 bind, som blev solgt enkeltvis og i subskription. Et ikke angivet antal ekspl. blev trykt i luksusudgave à 15 kr. pr. bind eller 2-3 gange prisen for ekspl. i ord. udg. (DB). Ekspl. på tykt papir nævnt i auk. 1948, på stort papir i auk. 1956.
- Det nittende Aarhundrede. Red. af Aage Friis. I-XXX. Gyldendal 1918-28.
En del af oplaget blev trykt i luksusudgave, dvs. på svært papir (auk. 1941), og kostede ca. 2 ½ gange mere end ordinære ekspl. (DB).

– Af Emil Hannovers “Det 19. Aarhundredes Kunst” (1918) er en særudgave på 500 ekspl. nævnt i auk. 1942.

Ordbog over det danske Sprog, udg. af Det danske Sprog- og Litteraturselskab. 1918ff.

Også i udgave på kludepapir; pris for bd. I 30 kr.; i ord. udg. 12 kr. (DB).

1919

Ludvig Holberg: Julestue. Høst 1919.

Privattryk i 200 nummererede ekspl. udsendt af forlaget som julehilsen.

Georg Nygaard: Ewald-Portrætter. Det akademiske Antikvariat 1919.

Trykt i 297 nummererede ekspl. à 25 kr. (DB). De er på Van Gelder Zonen papir (Olsen nr. 2189).

Carl Dumreicher: I.P. Jacobsen Manuskripter og Breve. Det akademiske Antikvariat [1919].

Også på særligt papir (DL).

Søren Kierkegaard: Forførerens Dagbog. Ved Hans Brix. [Dekorationer af Axel Hou]. Christianspressen 1919.

Trykt på Van Gelder Zonen papir (Olsen nr. 2097) i 325 nummerede ekspl. (auk. 1948: ekspl. nr. 213). Pris uindb. 27 kr., indb. 39 kr. (DB).

Emil Bønnelycke: Rosa Luxemburg. Prosalyrisk Symphoni pathétique in memoriam. Trykt hos Chr. Christensen 1919.

Kolofon: “Denne lille Bog, som trykkes i Anledning af “Politiken”s “Ekspressionist-Aften” i Bladets Foredragssal Tirsdag d. 4. Februar 1919 Kl. 8 Aften, udkommer samme Aften i 100 Eksemplarer signeret af Forfatteren. Nærværende Eksemplar er Nr.____. Digtet vil ikke fremkomme i nogen Bog- eller Digtsamling, foreligger saaledes kun i denne Form. / Emil Bønnelycke.” Ikke i boghandlen (DB).

Alf Larsen: Digte. [Med 5 raderinger af Axel Salto]. “Klingen”s Ekspedition. 1919.

Trykt i 60 nummererede ekspl. (auk. 1942). Pris 200 kr. (DB).

Axel Juel: Sange om Dannebrog. Pio 1919.

Kolofon: Trykt i 1100 ekspl., hvoraf 100 nummererede på papir fra Van Gelder Zonen. – Pris i luksusudg. 6,50 kr.; i ord. udg. 3,50 (DB).

H.H. Seedorff Pedersen: Mod fremmede Stjærner. [1.-2. oplag]. Pio 1919.

1. oplag trykt i 1000 ekspl., hvoraf 100 nummererede på håndgjort papir à 15 kr.; i ord. udg. 6,50 kr. (DL, DB).
- H.H. Seedorff Pedersen: Vinløv og Vedbend. Med dekoration af Axel Nygaard. [2.-3. oplag]. Pio 1919.
2. oplag trykt i 650 ekspl., hvoraf 50 på Van Gelder Zonen papir à 15 kr.; i ord. udg. 6,50 kr. (DL, DB).
- Kai Hoffmann: Blaanende Danmark. Stemninger og Betragtninger. Pio 1919.
- Kolofon: Trykt i 1200 ekspl., hvoraf 50 på håndgjort papir. Disse er nummererede og signerede (DL). Pris i ord. udg. 3,50 kr. (DB).
- L.C. Nielsen: Sangene til Sara. Kærlighedsdigte. [Eget forlag] 1919.
- Trykt i 125 nummererede ekspl. på håndgjort hollandsk Van Gelder Zonen papir à 50 kr. indb.; i ord. udg. 25 kr. (DL, DB). Eksp. nr. 114 nævnt i auk. 1946.
- Anders W. Holm: Vort Flag. Nyt nordisk Forlag 1919.
- [Prolog på kun 8 bl.]. Trykt i 250 nummererede og signerede ekspl. på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen à 2 kr. (DL, DB). Betegnes i samme forf.s "Det nye Danmark," 1922, som bibliofiludgave.
- Lien-Hua. En Samling kinesiske Digte oversat af Aage Matthison-Hansen. Nyt nordisk Forlag 1919.
- Trykt i 300 nummererede og signerede ekspl. à 35 kr. uindb., 50 kr. indb. (DB).
- Kai Friis Møller: En Pilgrimsfærd til Nordfrankrig og Belgien. [Med 16 tvl.]. Nyt nordisk Forlag 1919.
- Også udgivet på fint papir (DL).
- Udvalgte sønderjydske Folkesagn. Udg. af F. Ohrt med Tegninger af Joakim og Niels Skovgaard. Schønberg 1919.
- Luksusudgave i 350 nummererede ekspl. trykt på håndgjort papir nævnt i Katalog over Chr. Gullmanns Bogsamling, 1934, nr. 537. Pris 25 kr.; i ord. udg. 5 kr. (DB).
- Carl Ewald: Tobén. Et Æventyr. Illustreret af Louis Moe. Gyldendal 1919. 4to.
- Også i særudgave à 5 kr.; i ord. udg. 2,50 kr. (DB).
- H.C. Bering Liisberg: Domina Helena. Sagn og Historier fra Tisvilde. [Med dekoration af Sigurd Olrik]. Nyt nordisk Forlag 1919.
- 300 nummererede ekspl. på svært papir nævnt i Jensen nr. 1199; jvf. auk. 1944-46 og 1951 (eksp. nr. 258). Pris 34 kr. (DB).
- H.C. Bering Liisberg (red.): Danmarks Søfart og Handel fra de ældste Tider. [Illustreret]. 1-2. Nyt nordisk Forlag 1919. 4to.

- Pris i luksusudg. indb. 300 kr.; i ord. udg. 30 kr. uindb., 60 kr. indb. (DB).
- Otto Gelsted: Ekspressionisme. Nyt nordisk Forlag 1919. 4to.
Også i luksusudgave i 25 ekspl. på papir fra Van Gelder Zonen og med farvelitografi af Axel Salto. Pris 100 kr.; i ord. udg. 8 kr. (DL, DB).
- Svend Fleuron: Det røde Kobbøl. Gyldendal 1919.
Særudgave trykt i 200 nummererede ekspl. på Van Gelder Zonen bølgepapir à 28 kr.; i ord. udg. 5,75 kr. (DL, DB).
- Svend Fleuron: Grum. Roman fra Sjø og Mose. Gyldendal 1919.
Bibliofiludgave i 250 nummererede ekspl. på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen (DL). Disse kostede 20 kr.; i ord. udg. 5,75 kr uindb., 8,75 kr. indb. (DB). [Hverken denne eller den foregående bibliofiludgave var udsolgt 1931, se "Katalog over Gyldendals store prisnedsættelse," 1931].
- Jørgen Vibe: Konkyljer. Digte. Pio 1919.
Trykt i 650 ekspl., hvoraf 50 nummererede på håndgjort papir (DL).
Pris (i ord. udg.) 6,50 kr. (DB).
- Lervognen. Et indisk Skuespil oversat af Edvard Brandes. Nyt nordisk Forlag 1919.
Kolofon: Trykt i 325 ekspl., hvoraf 25 på håndgjort Van Geldern indbundet i pergamentbind tegnet af Ebba Holm og Erwin Magnus med forsatspapir af Erwin Magnus. Disse kostede 75 kr.; i ord. udg. 32 kr. (DB). Ekspl. med nr. 261 set i privateje.
- Johs. V. Jensen: Det tabte Land. Gyldendal 1919.
Også i særudgave (avertret som luksusudgave) i 225 nummererede ekspl. à 25 kr.; i ord. udg. uindb. 7,00 kr., indb. i shirting 10,00, med skindryg 15,00 kr. (DL, DB).
- Johs. V. Jensen: Nørne-Gæst. Gyldendal 1919.
Også som bibliofiludgave i 225 ekspl. på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen à 17,50 kr.; i ord. udg. 5,75 kr. uindb., 8,75 indb. (DL, DB).
De 225 ekspl. er nummererede (auk. 1946: ekspl. nr. 194).
- Knut Hamsun: Markens Grøde. I-II. Gyldendal 1919.
Også i 100 ekspl. på hollandsk bølgepapir à 15 kr.; i ord. udg. 10 kr. (DB; jvf. tidl. udgaver under 1917 og 1918).
- Heinrich Heine: Lyrisk Intermezzo. Gendigtet af Folmer Bonnén. Lybecker 1919.
Luksusudgave i 50 ekspl. à 12,50 kr.; i ord. udg. 1,25 kr. (DB). Overgik senere til Hagerups Forlag og er registreret i dettes katalog fra 1927.

Walt Whitman: Digte. Ved Johs. V. Jensen og Otto Gelsted. Nyt nordisk Forlag 1919.

Trykt i 300 nummererede ekspl. à 28 kr. (DB; jvf. Plesner nr. 5187: ekspl. nr. 300).

Louis Bobé: Bogen om Frederiksberg Slot. (A. Erslev) 1919.

Særudgave trykt i 250 nummererede og signerede ekspl. nævnt i Jensen nr. 990 (ekspl. nr. 188 på stort papir). Pris 35 kr. indb.; i ord. udg. 12 kr. uindb. (DB).

Louis Bobé: Karl van Manders Gaard. Udgivet af Ole Haslund og Svend Heyman 1919.

Kolofon: Trykt i 1650 ekspl., hvoraf nr. 1-150 på håndgjort Van Gelder Zonen papir. Disse kostede 25 kr., i ord. udg. var prisen 4 kr. (DB).

Gamle Københavnske Skilte og Bomærker. Tegninger af Aage Jørgensen. Tekst af Hugo Matthiesen og Villads Christensen. Det Akademiske Antikvariat 1919. 4to.

Trykt i 500 nummererede ekspl. på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen (Jensen nr. 1279). Pris 40 kr. (DB). Kolorerede ekspl. nævnt i auk. 1926 og 1944.

Dyrehaven og Jægersborg Hegn. Udgivet og illustreret af Sigvart Werner. Erslev 1919. Tværfolio.

Trykt under ledelse af Kr. Kongstad i 160 nummererede ekspl. (auk. 1942). Prisen var 500 kr. (DB). Ekspl. på japanpapir nævnt i auk. 1943.

Knud Rasmussen: Grønland langs Polhavet. [Rigt illustreret]. Gyldendal 1919. 4to.

Også i luksusudgave (DL).

Vilhelm Wanscher: Rafaello Santi da Urbino. [Forlaget] Aage Marcus 1919. Fol.

Af oplaget er 50 nummererede og signerede ekspl. på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen (Jensen nr. 1286). Ekspl. i denne "Kunst-udgave" kostede 150 kr.; i ord. udg. 38,50. kr. (DB).

1920

Jeppe Aakjær: En Daad. [Digt. Med dekoration af Axel Nygaard]. Gyldendal (i kommission) 1920.

100 nummererede ekspl. nævnt i auk. 1944 (ekspl. nr. 44), men ikke i DL.

Chr. Rimestad: Kærlighedsdigte [Med et sortekunstblad af Gerhard Henning]. Gyldendal (i kommission) 1920. 4to.

- Nummererede ekspl. nævnt i auk. 1943 (ekspl. nr. 318), men ikke i DL. Prisen var 20 kr. (DB).
- Disputatio nova contra mulieres. anno 1595. Oversat af Sofus Larsen. Chr. Christensens Bogtrykkeri 1920. 4to.
Trykt i 350 ekspl. nævnt i auk. 1942 og Olsen nr. 1961. De var ikke i boghandlen (DB).
- C.M. Bellman: Fredmans Epistler. Med Vignetter [i rødt] af Axel Nygaard. Pio 1920.
Af oplaget er 100 ekspl. nummererede på papir fra Van Gelder Zonen (Scavenius nr. 346). De betegnedes som luksusudgave og kostede uindb. 38 kr; i ord. udg. 23,50 uindb., 38 kr. indb. (DB).
- Hans Bethges: Hafis' Sange. Gyldendal 1920.
Trykt i 500 nummererede ekspl. (Olsen nr. 1918 og auk. 1943: ekspl. nr. 333). Pris 12 kr. (DB).
- Johs. V. Jensen: Johannes Larsen og hans Billeder. Illustreret. [Forlaget] Aage Marcus 1920.
Af den tilhørende mappe med grafik blev der fremstillet ekstra 15 ekpl. med raderingerne på japanpapir og træsnittene farvelagte, der solgtes for 200 kr. (Marcus i Bogvennen 1974-76, s. 127).
- Axel Juel: Bogen om Grete. Kærlighedsdigte. Pio 1920.
Kolofon: Trykt i 600 ekspl. plus 100 nummererede ekspl. på håndgjort papir à 15 kr; i ord. udg. 6,50 uindb. (DB).
- Kai Hoffmann: Sværdtid er endt. Digte. Pio 1920.
Af 600 ekspl. er 25 nummererede og trykt på håndgjort papir (DL). Disse er også signerede (auk. 1946: ekspl. nr. 10) og kostede 15 kr.; i ord. udg. 6,50 kr. (DB).
- Niels Møller: Egelunden. Digte. Privattryk 1920.
Trykt i 150 nummererede ekspl. på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen à 15 kr. (DL, DB).
- Aage Matthison-Hansen: Paradis-Blomster. Prosadigte i kinesisk Stil. [Med dekorationer af Axel Hou]. Trykt og udgivet af Christianspressen 1920.
150 salgsekspl. (DL) / 150 nummererede og signerede ekspl. på Van Gelder Zonen papir (Olsen nr. 2151). Pris 12 kr. (DB).
- Cai M. Woel: Møder. Digte. Illustreret af Hartvig Raabye. Grandsgaard-Christensens Forlag. Holstebro 1920.
Trykt i 175 ekspl., hvoraf 150 salgsekspl. nummererede og signerede af forfatteren (DL).
- William Waagner: I Julehelg. [Digte]. Eget Forlag. S. Sørensens Bogtrykkeri Holstebro 1920.

Trykt i 350 nummererede ekspl., hvoraf 240 på kunsttrykpapir. (DL).
Johannes Weltzer: Smerte. Et dramatisk Rids. Johs. Bruuns boghandel
Roskilde 1920.

(31 s.). – Trykt i 500 ekspl. på avispapir; også udg. på finere papir [25
ekspl. på lyserødt papir] (DL).

Fredrik Nygaard: Vikingen. [Roman]. Roms Forlag 1920.

Af oplaget er 125 ekspl. nummererede (DL).

Bogen til Frankrig. Martins Forlag 1920. 4to.

Kolofon: Håndsat, trykt og heftet paa forlagets egne værksteder 1000
ekspl. på papir fra Hamang fabriker og 100 ekspl. på håndgjort Van
Gelder Zonen. Omslag tegnet af Vald. Andersen, initialer og vignetter
af Poul Sæbye. – Pris henholdsvis 12,50 og 22 kr. (DB).

Sønderjydske Digte på Folkesproget. Udg. ved Marius Kristensen og
Carl S. Petersen. Selskabet for nordisk Filologi 1920.

12 ekspl. på håndgjort papir fra Van Gelder Zonen nævnt i Petersen
nr. 2212.

Georg Nygaard: Smaatryk. [Illustreret]. Forening for Kunsthaandværk
1920.

(På 32 sider). Kolofon: Trykt i 325 unummererede og 150 numme-
rerede ekspl.

Peter Christiansen: Gustav Wied. (Litterært Samfunds Smaaskrifter 2).
1920.

(På 31 sider). Nr. 19 af 40 nummererede ekspl. med dedikation nævnt
i Plesner nr. 2791.

Dansk biografisk Haandleksikon. Red. af Svend Dahl og Povl Engelstoft.
I-III. Gyldendal 1920-26.

Udkom i hefter. Foreligger også i oplag på fint papir kaldt "Biblioteks-
udgave" (Svend Dahl paa Tresaarsdagen. Med en Bibliografi, 1947, s.
6). Pris i denne udgave 5 kr. pr. hefte; i ord. udg. 2,85 kr. (DB).

Verdensreligionernes Hovedværker. Red. af Poul Tuxen. 1-10 (i 9 bd.).
[Forlaget] Aage Marcus 1920-24.

"Bindene blev udsendt i blå kartonnage, men der forelå også 30 ek-
semplarer af et sæt trykt på særlig fint hollandsk papir i forskelligt
marmorerede omslag" (Aage Marcus: Den lange vej. Erindringer,
1969, s. 76). Samlet pris i ord. udg. 97 kr., i særudg. 125 kr. (DB). Et
nummereret ekspl. i federal nævnt i auk. 1939.

Søren Kierkegaard: Samlede værker. 2. Udgave. 1-14. 1920-31.

Også i særudgave. Pris for f.eks. bd. 1-6 i særudgave 130 kr.; i ord.
udg. 77,50 kr. (DB). Ekspl. på stort papir nævnt i auk. 1937.

St. St. Blicher: Samlede Skrifter. Udg. af Det danske Sprog og Litteraturselskab. 1-33. Gyldendal 1920-34.

Også i særudgave på bedre papir, bd. 1-3 à 12 kr., bd. 4-9 à 13 kr.; i ord. udg. henholdsvis à 6,50 og 7,50 kr. (DB). Bibliofiludgave nævnt i auk. 1934, udgave på bøttepapir i auk. 1938.

1921

Peter Christiansen: Syrener. Novelle. Trykt som manus. 1921.

Privattryk på kun 16 sider trykt i 125 ekspl. på japanpapir (DL; ikke i registreret i DB).

Kai Hoffmann: Den vide Verden. Digte. Pio 1921.

Oplag 600 ekspl. plus 25 nummererede ekspl. på håndgjort papir (DL).

Axel Juel: De kongelige Hjerter. [Digte]. Pio 1921.

Også særudgave i 50 nummererede ekspl. på håndgjort papir à 10 kr.; i ord. udg. 4,50 kr. uindb., 10 kr. indb. (DL, DB).

Alfred Kie: Floden. Digte. Brdr. Sandgrens Forlag 1921.

Trykt i 225 eksempl. på håndgjort papir samt (ikke i boghandlen) 8 på japanpapir (DL).

H.H. Seedorff Pedersen: De hundrede Veje. Nye Digte. [1.-3. oplag]. Pio 1921.

Kolofon i 2. oplag: 1. oplag trykt i 1000 ekspl. plus 50 nummererede ekspl. på håndgjort papir og 2. oplag trykt i 1000 ekspl. – Pris for nummereret ekspl. 12 kr.; for ekspl. i ord. udg. 5 kr. (DB).

H.H. Seedorff Pedersen: Stjærneskud. Aarhus Amtstidendes Bogtrykkeri 1921.

Trykt som manuskript (28 s.) på azurblåt papir fra Hele Mills, Devon (DL).

William Waagner: Knøs og Tøs [Digte]. Galsters Forlag Thisted 1921.

Trykt i 650 ekspl., hvoraf 60 nummererede ekspl. i særligt udstyr (DL).

Poul Welblund: Det store Broderskab. [Digte illustreret af Herman Madsen]. "Klinter" Forlag. Roskilde 1921.

(32 s.). – Trykt i 150 ekspl., hvoraf 75 nummererede, signerede og håndkolorerede (DL).

Johs. Weltzer: Hjertets Foraar. [Digte illustreret af Herman Madsen]. (Forlagt af "Klinter"). 1921.

(32 s.). – Håndtrykt på håndgjort papir i 125 nummererede privatekempl., 25 ekempl. med håndkolorerede træsnit (DL). Pris for først-

- nævnte 3 kr. (DB), for håndkolorerede ekspl. 10 kr. (Johannes Welter: De usandsynlige Hverdage, 1953, s. 110, hvor det også nævnes, at det ikke håndkolorerede oplag er trykt med lysegrøn farve).
- Poul P.M. Pedersen: Skumringsblomster. [Digte. Illustreret af Herman Madsen]. (Forlagt af "Klinter") Roskilde 1921.
(28 s.). – Trykt i 150 ekspl., hvoraf 35 nummererede, signerede og håndkolorerede (DL; pris ikke nævnt i DB).
- Johs. V. Jensen: Christoffer Columbus. Gyldendal 1921.
Også i særudgave (avetteret som luksusudgave) på håndgjort papir i 180 nummererede ekspl. à 32 kr.; i ord. udg. 12 kr. uindb., 15,50 og 19,50 kr. indb. (DL, DB).
- Heinrich Heine: Hjemkomsten 1823-24. Fra Harzrejsen. Christianspressen 1921.
500 nummererede ekspl. à 8 kr. (DB).
- J.P. Jacobsen: Pesten i Bergamo. Illustreret af Gudmund Hentze. Selskabet for grafisk Kunst 1921.
Trykt i 365 ekspl., der ikke kom i handlen (DB).
- J. Anker-Paulsen: Per og Tekla. Et Romanfragment. Galsters Forlag Thisted 1921.
Ekspl. på stort papir nævnt i auk. 1939.
- Paul Claudel: Budskabet, der bragtes Maria. Oversat af Anne Saxild. Gyldendal 1921.
Trykt [på håndgjort Van Gelder papir] i 290 ekspl. à 28 kr. (DB).
- Ch. Nodier: Den Boggale. Illustreret af Leloir. Levin & Munksgaard 1921.
Trykt i 350 nummererede ekspl. (auk. 1943-49). De var ikke i handlen (DB).
- Vilhelm Wanscher: Italien og den store Stil. [Forlaget] Aage Marcus 1921. 4to
10 af forfatteren nummererede og signerede ekspl. i folioformat nævnt i auk. 1942. Pris i ord. udg. 15 kr. (DB).
- Hjalmar Öhmann: J.F. Willumsen. Aschehoug (i kommission) 1921. Fol.
10 nummererede ekspl. på håndgjort papir nævnt i auk. 1937. Pris i ord. udg. 80 kr. (DB).

1922 (tilføjelse til ovenstående)

- Johs. V. Jensen: Cimbrernes Tog. Gyldendal 1922.

Også i særudgave (avterret som luksusudgave) på håndgjort papir i 150 nummerede ekpl. à 28 kr.; i ord. udg. 6,75 kr. uindb., 9,75 og 13,75 kr. indb. (DL, DB). [Denne og de tidligere anførte særudgaver af "Det tabte Land," "Norne Gæst" og "Christoffer Columbus" var endnu ikke udsolgte 1931, se Katalog over Gyldendals store prisned-sættelse, 1931].

SUMMARY

HARALD ILSØE: *On better paper ... Elucidation of a book culture of some kind.*

During the years 1916-20, the Danish book market was characterized by a boom in the production of both paperbacks and by books, which were – or were passed off as being made of sumptuous "bibliophile" material by e.g. being printed on better paper or printed in a limited number of copies, which were numbered and sometimes signed by the author. The paperback production has previously been treated in volume 45 (2006), whereas the bibliophile aspects, in particular the production of books on better paper such as Dutch or Japanese paper, were previously neglected in the literature on book history. This also applies to the previous course. The investigation period stretches from approx. 1888 to 1921, but reviews the development since the 1600s when an overall decrease in paper quality caused selected books to be printed only in minor sub-editions on so-called writing paper or similarly to an extent which seemingly peaked around 1760-1810. A booklist stated in the appendix is in part compiled on the basis of book auctions and antiquarian catalogues. Besides documenting the prevalence of books in special material in general, it also shows that since the mid-1880s quite a few books were printed in minor sub-editions on special paper, which never entered the ordinary market.

